Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

1993 йил 10 июнь • Пайшанба • № 66 (14094) ترکستان TURKİSTAN Нархи 10 сўм.

Фармон ва ижро

Таълим — маънавиятни юксалтириш омили

Бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари ва талабаларини ҳам ижтимоий жиҳатдан пухта ҳимоялаб боришни тақозо этмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу мақсадда бир қанча муҳим фармонлар чиқарди. Қўрилаётган изчил чора-тадбирлар ўқиш ва ўқитиш самарадорлигига, маънавиятимизни юксалтиришга қандай таъсир кўрсатаётир!

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирининг биринчи ўринбосари Б. НАЗАРОВ билан шу хусусда суҳбатлашдик.

— Давлатимиз раҳбарининг «Аспирантлар, олий ўқув юртлари талабалари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари стипендияларини ошириш тўғрисида»ги, «Нархлар либераллаштирилиши муносабати билан аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш тадбирлари ҳақида»ги ҳамда «Нафақалар, стипендиялар ва бюджет ҳисобидаги муассасалар ходимларининг иш ҳақи миқдорларини ошириш тўғрисида»ги фармонлари асосида иш ҳақи ва стипендиялар кўриб чиқилди, кўп миқдорда қўшимча маблағ ажратилди.

Ўзингизга маълум, Президентимиз томонидан куни кеча яна бир фармон қабул қилинди. Шу фармонга мувофиқ меҳнат ҳақи, пенсиялар, стипендиялар, болали оилалар ижтимоий нафақалари янада оширилди. Масалан, олий ўқув юртининг қониқарли баҳога ўқийдиган талабаси шу йил март ойида 2150 сўм стипендия олган бўлса, энди 5375 сўм, яхши ўқийдиган талаба 2380 сўм олган бўлса — 5940 сўм, фақат аълога ўқиган талаба 2660 сўм олган бўлса — 6650 сўм олади. Талабалар орасида армия сафида ҳарбий хизматни ўтаётган пайтда ногирон бўлиб қолганлар ҳам бор. Уларга салкам 8000 сўм стипендия тўланади. Аъло баҳога ўқийдиган шундай талабага эса 9300 сўм стипендия берилади. Кези келганда шуни айтиш керакки, ҳамдўстлик давлатлари олий ўқув юртларидаги ҳамма талабалар ҳам олаётган стипендия биздаги сингари юқори эмас. Стипендиялар кам тўланаётгани бу талабалар ўртасида норозилик келтириб чиқармоқда. Масалан, куни кеча Москвадаги олий ўқув юртлари талабалари касаба уюшмалари қўмиталари вакиллари норозилик билдирди. Бунга Президент талабаларга ваъда қилган 4275 сўм стипендия ва кунлик овқатланиш учун ажратилган 85 сўм ўрнига ҳамон 2250 сўм тўлаб келинаётгани сабаб бўлди.

Бизда Президентнинг кейинги фармонига мувофиқ йилнинг қолган етти ойида фақат стипендия учунгина қўшимча 3 миллиард 200 миллион сўм ажратилади. Профессор-ўқитувчилар маошларини ошириш учун ҳам шунча пул сарфланади. Бу ҳазилакам маблағ эмас! Шуни ҳам унутмаслик керакки, талабалар ошхоналарида тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирма сақлаб қолинади.

Ўқитувчилар ва талабалар учун кўпроқ қулайлик яратилмоқда. Талабаларга йўлланмалар 40—50 фоиз арзон берилмоқда. Профессор-ўқитувчиларимиз ва билим даргоҳларида ишловчиларнинг 84 фоизига яшаб турган давлат ва муассасаларга қарашли хона ва уйлари бепул хусусийлаштириб берилди, улар имтиёзли коммунал хизматидан фойдаланмоқда. Тошкент шаҳридаги, шунингдек, республиканинг баъзи шаҳарларидаги олий ўқув юртларининг талаба ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларига жамоат транспортида қатнаши учун имтиёзли карточкалар берилган.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Президент фармонларига мувофиқ илгари бир йўналишда ишлаб турган педагогика институтлари университетларга айлантирилди. Ҳозир республикамизнинг деярли ҳар бир вилоятида дорилфунун мавжуд. Тошкент иқтисод университети, Шарқшунослик ва ҳуқуқшунослик институтлари, жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ташкил этилгани ҳам муҳим воқеа бўлди.

— «Республика олий ўқув юртларининг кундузги бўлимларига қабулни такомиллаштириш тўғрисида»ги фармон қандай бажарилянти!

— Бу борада, аввало, республика талабалар танлови марказининг низоми ва қабул қоидалари, белгиланган олий ўқув юртларида тест синовларини ўтказиш тартиблари ишлаб чиқилди. Вазирлик назорати остида муайян мутахассисликлар бўйича белгиланган олий ўқув юрти кундузги бўлимларига шундай танлов асосида талабалар қабул қилинди. Бу усулнинг ғоят самарали эканини маълум бўлди. Талабалар сафига иқтидорли, билим доираси кенг ёшлар қўшилди. Бу йил барча олий ўқув юртларига талабалар шу усулда қабул қилинади.

Ҳукуматимизнинг олий ва ўрта махсус таълимни ривожлантириш борасидаги ғамхўрлиги ўқиш ва ўқитишнинг сифати ва самарадорлигини оширишга, илмий-тадқиқот ишларини яхшилашга хизмат қилмоқда. Чунончи, олий ўқув юртлари олимларининг 230 та илмий-техник ишланмаси амалиётда татбиқ этиш учун вазирликлар, идоралар, давлат ва тижорат ташкилотларига юборилди. Ўзбекистон ва Марказий Осиё минтақасининг муҳим ижтимоий-иқтисодий муаммоларига бағишланган илмий-тадқиқотлар кўлами кенгаймоқда.

Талабалар илмий фаоллиги ортяпти. Республика халқ таълими вазирлигининг Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти талабалар илмий жамияти фаолияти фикримизнинг далили бўла олади. Жамият бўлажак муаллимларда тадқиқотчилик, илмий асарлар, мақолалар ёзиш, ва маърузалар тайёрлаш малакасини тарбияламоқда. Жамиятнинг яқинда бўлиб ўтган илмий-назарий анжуманида «Бозор иқтисодиёти даврида иқтисодий танглик ва уни бартараф этиш йўллари», «Ўқувчиларни экологик тарбиялашнинг долзарб масалалари» мавзуида маърузалар тингланди.

Халқаро кенгаш ва анжуманлар ўтказишга алоҳида эътибор беряпмиз. Уларда мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, бозор иқтисодиётига ўтиш, аҳолининг эҳтиёжманд табақасини ҳимоялаш, кўп асрлар давомида таркиб топган қадриятларимизни тиклаш, миллий мафкурамиз асосларини ишлаб чиқиш масалаларига эътибор қаратилмоқда. Куни кеча Тошкент Давлат дорилфунуни қошидаги ижтимоий-гуманитар фанлар ўқитувчилари малакасини ошириш институтида «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг мафкуравий асослари» мавзуида давра суҳбати ўтказилди. Унда сўзга чиққанлар миллий мафкурани яратиш ҳақида фикр-мулоҳазаларини баён қилдилар.

Биз кўпгина талабаларимизни тажриба орттиришлари учун хорижий мамлакатларга, жумладан, Туркия, Хитой, Малайзия, Олмония, АҚШ ва Араб давлатларига юборяпмиз. Ишончим комилки, бу ёшлар орттирган тажрибаларни жонажон Ўзбекистонимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлашга сарфлайди.

Шуни ҳам айтиш керакки, ишимизда ютуқлар билан бир қаторда камчиликлар ҳам бор. Янги дарсликлар ва дастурлар яратиш борасидаги ишларимиз, айниқса, кўнгилдагидек эмас. Президент фармонлари ҳамма жойда ҳам изчил амалга ошириляпти, деб бўлмайди. Ташаббускорлик, масъулият ҳисси фармонларни бажаришда муҳим омил бўлмоғи даркор.

Президентимиз Ислом Каримов «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» китобида: биз наслимиз соғлом бўлишини таъминлашни ўзимизга буюк мақсад қилиб олдик, дунёда биринчи бўлиб Ўзбекистон «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этди. Бизнинг вазифамиз — энг ривожланган мамлакатлар қаторига чиқиб олиш. Жисмоний, маънавий, моддий жиҳатдан соғлом авлодсиз бунга эришиб бўлмайди, — деб таъкидлади. Биз таълим-тарбияни ана шу буюк мақсадга хизмат қилдириш учун бор куч-ғайратимизни сафарбар этамиз.

Турсунбой БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Ёзги таътил ташвишлари

Ватанимизда, анъанага кўра, болаларни соғломлаштириш мавсумига касаба уюшмалари мутасаддилик қилмоқда. Биз Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раиси-нинг ўринбосари Муҳайё ТЎЛАГАНОВА билан мавсум тараддуди, муаммолари ҳақида суҳбатлашдик.

— Ёш авлодни соғлом, жисмоний ва маънавий баркамол қилиб тарбиялаш бугунги кунда энг долзарб масала бўлиб турибди, — деди Муҳайё Мирзаалиевна. — Президентимизнинг Олий Кенгаш сессиясида сўзлаган нутқида кўп болали ва кам таъминланган оилаларга ижтимоий-иқтисодий ёрдам бериш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири экани таъкидланди.

Шу жиҳатдан олганда, ёз фаслида фарзандларимизни соғломлаштириш ва уларнинг мароқли дам олишини уюштириш муҳим аҳамият касб этади. Оромгоҳлар, даволаш масканлари ҳокимликлар, вазирликлар, касаба уюшмалари билан ҳамкорликда мавсумга шай қилиб қўйилди.

1993 йилда 2,5 мингдан зиёдроқ турли оромгоҳларда 500 минг бола ҳордиқ чиқаради. Касаба уюшмалари бу ишга ҳозиргача икки миллиард сўм маблағ ажратди. Орол бўйида яшовчи 7,5 минг нафар бола бу йил ҳам Тошкент ва Самарқанд вилоятининг хушманзара ерларида дам олади. Йўлланмалар ҳақини тўлашни ва бошқа хилдаги харажатларни федерация кенгаши зиммасига олди. Икки йилдан буён Оролбўйи фарзандлари Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан касаба уюшмалари раҳнамолигида Тошкент вилоятидаги «Чимён» болалар санаторийсида даволанмоқда.

Айни вақтда хўжаликлараро «Меҳнат — роҳат» лагерлари ташкил этилиб, уларда болалар кундузи дам оладилар.

— Кўпчиликни йўлланмаларнинг нархи қизиқтириши шубҳасиз...

— Федерация кенгаши раёсатининг қарорига кўра етимесирлар, болалар уйлари, мактаб-интернатларда тарбияланаётганлар, ночор оилаларнинг фарзандларига йўлланмалар текинга берилади. Бу дам олишга ажратилган йўлланмаларнинг 50 фоизини ташкил қилади. 50 фоиз йўлланманинг атиги 10 фоизини ота-оналар, қолган қисмини касаба уюшмалари тўлайди.

1993 йилда касаба уюшмалари қўмиталарига ижтимоий суғурта бюджетининг режадан ташқари тушган маблағидан соғломлаштириш лагерларининг хўжалик эҳтиёжи учун сарфлашга рухсат берилади.

А. НИЁЗОВ.
(ЎзА).

ДИЛДАН СУҲБАТ

Ўзбекистон Давлат божхона қўмитасида мамлакатимиз бойлигини асраётган жонкуярлар ишлашади. Бу йилнинг беш ойи мобайнидаги кўрсаткич бундан ҳам юқори, 5 миллиард сўмга яқин моллар қонуний эгалари — халқимизга қайтарилди.

Қўмитанинг қилаётган барча хайрли ишлари билан танишиш мақсадида **Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси раиси, милиция генерал-майори Ўрайимжон АБДУҒАНИЕВ** билан бугун соат 14 дан 17 гача бевосита мулоқот уюштирилади.

ЎЗИНГИЗНИ қизиқтирган саволларни у кишига 33-95-97, 32-55-84 телефонлари орқали беришингиз мумкин.

БАҲОУДДИН НОМИ БИЛАН АТАЛАДИ

Ислом оламининг буюк алломаси Баҳоуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллиги нишонланадиган кун тобора яқинлашмоқда. Халқ депутатлари Когон тумани сессиясида туманнинг қадимги номини тиклаб, Баҳоуддин тумани деб аташ таклиф қилинди.

(ЎзА).

ХИЗМАТДА — «ТАФАС» МАШИНАЛАРИ

Фарғона вилояти фуқароларига «Даган» енгил автомобиллари хизмат кўрсата бошлади. Туркиянинг «Тафас» фирмаси ишлаб чиқарган ва такси сифатида фойдаланилаётган бу машиналарнинг афзаллиги шундаки, улар юз километр масофага атиги 8 литр бензин сарфлайди. Бу эса «Волга» маркали автомашиналарга нисбатан 5,5 литр оз. Зора, энди таксиларнинг хизмат ҳақи ҳам бироз камайса.

ҒОЛИБЛАР ОРОМГОҲЛАРГА

Тошкентдаги Умумқўшин қўмондонлари ўқув юрти стадионида шаҳар Ёшлар Иттифоқи ташаббуси билан «Футбол ғунчалари» мусобақаси давом этмоқда. Унда шаҳарнинг 11 туманидан командалар икки гуруҳга бўлинган ҳолда мусобақаларда қатнашаяптилар. Биринчи гуруҳда 1979—80, иккинчи гуруҳда эса 1982—83 йилда туғилганлар тўп сурмоқдалар. Улар орасида мактаблар, маҳаллалар, махсус спорт даргоҳларининг футбол командалари бор.

Ўсмирларнинг бу турнири 12 июнгача давом этади. Ғолиб команда ва алоҳида маҳорат кўрсатган ўйинчилар мусобақадан сўнг оромгоҳларда ҳордиқ чиқариш учун бепул йўлланма оладилар.

(Ўз мухбиримиз).

...Ди. Уни уюштиришда янги зеландиялик ўқитувчи ва ўқувчилар ёрдам берди. Кўргазмадан ўрин олган расмларнинг аксарияти 10—15 ёшли болалар ижодига мансубдир. Томошабинлар улардаги руҳ, бизнинг болаларимиз дунёқараши билан ҳамоҳанглигини ҳис этмоқда.

МАШИНА ЎРНИГА ОТ

Чорвадорлар юрти — Қўшработ туманидаги кўпгина раҳбар ва мутахассислар 100 га яқин хизмат машинасини отга алмаштиришга қарор қилди. Тоғлар ва паст-баланд яйловларда отда юриш анча қулай, қолаверса, бозор иқтисодиётига ўтиш даврида бунинг иқтисодий самараси ҳам каттадир.

Шу сонга хабар

ҚЎШМА КОРХОНА ИШ БОШЛАДИ

Сурхон Шеробод даштларида ташкил этилган Қизириқ туманида асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. Бу ерда пахта тозалаш заводидан бошқа саноат корхонаси йўқ эди. Яқинда Москва тикувчилик фабрикаси билан тузилган шартномага асосан қўшма корхона қурилиб, ишга туширилди. У «Узмосттекс» ҳиссадорлик қўшма корхонаси деб аталди.

Шартномага асосан қизириқликлар Москва тикув фабрикасига пахта толаси сотади. Айни пайтда у ердан замонавий дастгоҳлар, газмол олади. Бу хом ашёдан эркаклар, аёллар ва болаларга мўлжалланган 30 хилдан ортиқ уст-бош тикилади. Фабрика маҳсулотларига «Қизириқ тумани» деган ёрлиқ ёпиштирилади.

Ҳадемай ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги иқтисодий алоқалар меваси — «Узмосттекс» маҳсулотлари савдога чиқарилади.

Ч. ТЎХТАЕВ.

КУЛИБ ҚОЛИНГ

11-12 июнь кунлари Наманганнинг Поп туманида «Қизиқчи-93» Республика кўрик танловининг сўнгги босқичи бўлиб ўтади. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси, Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Маданият вазирлиги, Абдулла Қодирий жамғармаси, «Муштум» журнали билан ҳамкорликда ўтказаётган бу тадбирнинг якунловчи қисмида ҳар бир вилоятдан иккитадан ғолиблар қатнашади.

Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси танлов ғолиблари учун 100000 сўм мукофот ажратган.

Кулгу шинавандаларини шу кунлари Намангaнга таклиф қиламиз.

(Ўз мухбиримиз).

Шу сонга хабар

ИШЧИЛАРГА БЕПУЛ ЎЙ

Бухоро ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти республика президентининг уй-жойларни хусусийлаштириш тўғрисидаги фармонига биноан корхона ҳисобидан қурилган 9 та уйни ишчиларга бепул берди. Шунингдек, туман ҳокимлиги ихтиёрига топширилган 39 та уйни тўқимачилик комбинатида ишлаб нафақага чиққан кишиларга текинга бериш тўғрисидаги таклиф вилоят ҳокимлигига тақдим этилди.

ДУНЁ БОЛАЛАР НИГОҲИДА

Самарқанд шаҳар Йўлдош Охунбобоев номидаги болалар ва ўсмирлар санъат саройида «Дунё Янги Зеландия болалари нигоҳида», деб аталган кўргазма очил-

ҚИШЛОҚДА СПОРТ ВА САНЪАТ БАЙРАМИ

Шаҳанд — Фарғона водийсининг энг қадимий ва гўзал қишлоқларидан бири. Унда 25 минг аҳоли истиқомат қилади. Қишлоқ аҳлининг 60 фоизи ёшлар. Табиийки, ёшлик — спорт ва санъат билан ҳамиша ҳамроҳдир.

Куни кеча қишлоқда «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг 5 минг томошабинга мўлжалланган ўйингоҳи очилиши муносабати билан катта спорт ва санъат байрами бўлиб ўтди.

Қишлоқ аҳли эрталабданоқ янги ўйингоҳ томон кела бошлади. Карнай-сурнай садолари борлиқни тутиб кетди. Тўрақўрғон туманидаги Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи мукофотининг совриндори «Дилшод» ашула ва рақс дастасининг санъаткорлари уларни дилрабо куй ва қўшиқлар билан қарши олди. Ҳамма ўйингоҳнинг тантанали очилишини сабрсизлик билан кутар эди.

— Барча қулайликларга эга бўлган бундай ўйингоҳ ёшларимизнинг орзуси эди, — дейди жамоа хўжалиги раиси Умаржон Абдураҳмонов. — Биз бу йил 3760 тонна пахта етиштирамиз. Пилла, гўшт, дон, полиз маҳсулотларини сотиш кўрсаткичлари ҳам ёмон эмас. Ўтган йили жамоамиз 500 миллион сўмга яқин даромад қилган эди. Шундан 30 миллион сўми аҳолининг маданий-маиший шароитини яхшилашга сарфланди. Мазкур ўйингоҳ — фидокорона меҳнатимиз самараси, десам хато бўлмайди.

Байрам Наманган ва Тўрақўрғон шаҳарларидаги ихтисослашган мактабларда таълим олаётган спортчилар — бадиий гимнастика, бокс, каратэ, миллий кураш каби спорт турлари намояндаларининг намойиши билан бошланди. Уларнинг кўргазмали чиқишлари томошабинларда завқ-шавқ уйғотди.

— Мана, икки йилдирки, иқтисодий, сиёсий ва маънавий жиҳатдан мустақил бўлган Ўзбекистон келажак сари дадил қадам ташламоқда, — дейди Тўрақўрғон тумани ҳокими Омонилло Исматуллаев. — Республика Президенти ва ҳукумати бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги шароитда фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш, меҳнаткашлар турмушини яхшилашга эътиборни қаратмоқда. Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистон Республикасида футболни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилгани ҳам бежиз эмас. Чунки фуқаролари соғлом бўлган давлат буюк бўлади. Мустақил Ўзбекистонга соғлом, чиниққан, билимли ёшлар керак. Миллий армиямизга жасур жангчилар зарур. Бундай ёшлар мана шундай спорт майдонларида камол топади.

Туман қурилиш-таъмирлаш ташкилоти бошлиғи Собиржон Расулев ўйингоҳнинг рамзий калитини топширади. Ўзбекистон мадҳияси янграйди. «Шаҳанд» футбол жамоаси сардори ҳамда меҳмон бўлиб келган спортчилар вакиллари тантанали равишда Ўзбекистон Республикаси байроғини кўтарадилар. Ўйингоҳ очиқ, деб эълон қилинади.

Байрамга ташриф буюрган хушовоз хонанда Мавлуда Ойнақулова раҳбарлигидаги «Туркистон» дастаси санъаткорларига навбат берилади. Улар ижро этган қўшиқлар, халқ лапарлари, жозибали рақсларни томошабинлар олқишлар билан кутиб олдилар.

Байрам ниҳоясида «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг «Шаҳанд» ҳамда тошкентлик журналистлардан тузилган «Ижодкор» футбол командалари майдонга тушди. Дўстона учрашув 1:1 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

— Бугун нафақат маданий, балки муҳим сиёсий тадбир ўтказилди, — дейди республика «Спорт» газетасининг муҳаррири Сафар Остонов. — Ҳозирги иқтисодий оғир шароитда шундай салобатли ўйингоҳ барпо этиш осон гап эмас. Байрам уюштириб, халқнинг руҳини кўтариш эса хайрли ишдир. Ўйлайманки, ҳар бир вилоят, туман ва қишлоқда соғлом, баркамол авлодни тарбиялашда мана шундай эътибор билан ёндашилса, мамлакатимиз довруғини узоқ-узоқларга элтадиган спортчилар етишиб чиқаверади.

Аҳмад ХУЖА,
(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: байрамдан лавҳалар.
Муҳаммад АМИН сувратлари.

ҲОМИЙЛАР ҲИММАТИ

Балиқчи туманида тузилган ва «Чинободчи» деб ном олган жамоа бу йилги мавсумда республика футбол чемпионатининг иккинчи табақасида тўп суради.

Унга Хўжаобод спорт буюмлари фабрикаси ҳомийлик қилмоқда. Шу кунларда Чинобод қишлоғи марказида ҳашар йўли билан қурилган футбол ўйингоҳини таъмирлаш ишлари бошланди.

Андижон вилояти.
(ЎзА мухбири).

«МАЪРИФАТ» ЙЎЛГА ЧИҚДИ

Кейинги йилларнинг ўзига хосликларидан бири ҳар хил жамият ва турли жамғармаларнинг пайдо бўлаётганлигидадир: «Меҳр-шафқат», «Саховат» жамиятлари, «Болалар», «Наврўз», «Маданият» жамғармалари ва яна шу каби бир қанча номларни келтиришимиз мумкин. Албатта, бу ташкилотларнинг ҳаммаси яхши ниятлар ва хайрли ишлар йўлида тузилаяпти.

Яқинда «МАЪРИФАТ» деб номланган яна бир янги халқаро жамият тузилганини эшитиб, унинг ишлари билан қизиқдик. Шу мақсадда мухбиримиз «Маърифат» халқаро жамиятининг президенти, «Маърифат» дорилфунунининг ректори ёзувчи Муҳитдин ака ЖАББОРОВга бир нечта саволлар билан мурожаат қилди.

— Муҳитдин ака, «Маърифат» халқаро жамияти ва дорилфунунининг ташкил бўлиши ва иш юритиш жараёнлари тўғрисида гапириб берсангиз!

— Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилгандан сўнг ўзбек тилини ўрганишга иштиёқ сезиларли даражада кучайди. Фуқароларнинг мана шу эҳтиёжини қондириш мақсадида 1990 йилнинг апрелида Тошкетда «Маърифат» дорилфунуни иш бошлади. Дорилфунунимиз фақат ўзбек тилинигина эмас, шарқ ва дунё тилларини ҳам ўргатади. Хўжалик ҳисобида, ўз-ўзини таъминлаш асосида иш олиб бораяпмиз. Биз ташкилот, корхона ва идоралар билан шартномалар тузиб, тил ўрганувчи гуруҳлар учун ўша ернинг ўзида машғулотлар олиб борамиз.

— Машғулотлар қай тартибда ва кимлар томонидан олиб борилади!

— Машғулотлар ҳафтада икки марта, тасдиқланган дастур асосида олиб борилади. Ўқиш муддати олти ой. Муаллимлар масаласига келсак, биз олийгоҳ ва дорилфунунларнинг тажрибали ўқитувчилари, Ўзбекистон фанлар академияси ва Шарқшунослик институти илмий ходимларини конкурс ва шартнома асосида қабул қиламиз. Ҳозирда ўқитувчиларимиз сони 300дан ортиқ.

— Муҳитдин ака, ҳозиргидек мураккаб бир шароитда бир рўзғорни тебратиш учун ҳам анча-мунча жон куйдиришга тўғри келаяпти. Шу маънода бутун бир дорилфунун ходимлари ва муаллимларни иқтисодий жиҳатдан таъминлаш қийин бўлса керак-а!

— Албатта, осон деб айтолмайман, ҳар қандай ишнинг ҳам бошланишида қийинчиликларнинг бўлиши табиий. Лекин ой сари ўнлаб ташкилотлар биз билан шартномалар тузмоқда, натижада тингловчиларимиз сони ҳам ортиб бормоқда. Масалан, 1991 йилда дорилфунунимиз 230 та ташкилот билан шартнома тузгандик. Ўтган йили эса 270 та ташкилот билан шартнома туздик. Яқин бир мингта гуруҳлар ишлаяпти. Ҳозиргача 8900 га яқин тингловчи ўқишни якунлаб гувоҳномалар олди.

— «Маърифат» Халқаро Жамияти мана шу дорилфунун негизида ташкил бўлдими!

— Ҳа, ўтган йилнинг кузида ташаббускор гуруҳларнинг таклифи билан дорилфунуннинг таъсис конференцияси чақирилди. Коференцияда «Маърифат» Халқаро Жамиятининг низоми қабул қилинди ва унинг раҳбарияти ҳам сайланди. Давлатимиз раҳбарларининг ёрдамида «Маърифат» Халқаро Жамияти ҳаракатдаги ташкилот сифатида тан олинди ва Адлия вазирлиги коллегиясининг 18 сентябрь 1992 йил 268-сон қарори билан жамиятнинг низоми рўйхатга олинди ва унга гувоҳнома берилди.

— Бу халқаро жамиятнинг асосий мақсадлари нималардан иборат!

— Жамиятимизнинг асосий мақсади Ўзбекистон аҳолиси ўртасидагина эмас, балки мустақил ҳамдўстлик давлатлари ва хорижий мамлакатларнинг фуқаролари ўртасида ҳам ўзбек халқининг тили, маданияти, урф-одати, қадрияти, тарихини ўргатишни йўлга қўйишдан иборат. Бундан ташқари, халқаро учрашув ва коференциялар ташкил этиш, бадиий ва диний адабиётларни чоп этиш, шунингдек, хорижий нашриётлар билан китобларни босиб чиқариш учун шартномалар тузишни ҳам ният қилиб турибмиз.

Шунингдек, олдимизда ҳал қилиниши зарур бўлган муаммолар ҳам талайгина. Хусусан, вилоят ҳокимлари, вазирликлар, давлат қўмиталари жамиятимиз низомини амалга оширишда кўмаклашсалар яхши бўларди...

Мен шу жамиятнинг ишини таништириб ва ёрдам сўраб жуда кўп ташкилотларга мурожаат қилдим. Албатта, кўпчилик ёрдам қўлини чўзган ташкилотлар ҳам бўлди. Лекин кўпгина йирик корхоналардан «Бизда бунақа пул йўқ» деган кескин рад жавоблар олдик.

— Балки уларда ростдан ҳам шунақа имконият йўқдир.

— Балки имконият йўқдир, лекин биз улардан бутун бир банкни сўрамаяпмиз-ку! Қилинган бир сўм хайри-эҳсон ҳам уларнинг қилмоқчи бўлаётган савоб ишларимизга, жамиятимизга муносабатларини билдириб қўяди-да!

— Суҳбатдан шу нарсани тушундикки, демак, бу жамият зиёлилар жамияти. Бу жамиятга аъзо бўлиш тартиби ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Албатта, бизга асосан, зиёлилар аъзо бўлиши керак. Чунки улар хориждаги ватандошларимизга юртимиз тарихи, маданияти, урф-одатлари тўғрисида тушунча бера олишга қодир одамлар бўлиши керак. Ҳозир 7000 га яқин аъзомиз бор. Албатта, бу жуда кам. Шунинг учун биз вилоятларда, туманларда ўз бўлимларимизни очишимиз керак. Иш бошлаганимизга уч ойдан ошган бўлса ҳалиям ташкилий ишлар билан оворамиз. Ўйлайманки, юқорида айтилган масалаларни ҳал қилиб олганимиздан сўнг режалаштирган улуғ ишларимиз ҳам бирин-кетин амалга ошади.

Муҳитдин ака Жабборов «Маърифат» Халқаро Жамиятининг мақсадлари ва олдида кўндаланг бўлиб турган муаммолари тўғрисида яна анча гапларни айтди. Ўзбекистоннинг мустақиллигини маънавий жиҳатдан таъминлашдек улуғ ишни мақсад қилган раҳбарнинг жон куйдириб айтаётган сўзларини тинглар эканман, катта мақсадларга эришмоқ учун катта маблағлар ҳам керак-да, деган фикр сира хаёлимдан кетмади. Хайру эҳсон учун чўзилаётган қўллар кўпайиб кетмаяптимикин деб ўйладим. Лекин қўли очиқликда, бағрикенгликда бизнинг элимизга тенглашадиган халқ йўқлигини эслаб таскин топгандек бўлдим. Халқимизнинг саховати, яхшиларнинг шарофати туфайли «Маърифат» Халқаро Жамияти ҳам кенг ва ёруғ йўлларга чиқиб олиб, нуфузли бир ташкилотга айланиб кетса, ажабмас!

З. ЭГАМБЕРДИЕВА.

ЯНГИЛИК: ЯХШИЛИК

Одатда муштарий деганда газетхонни назарда тутамиз. Юпитер планетасини ҳам Муштарий, деб аташади. Аммо, Самарқандда ана шу сўзнинг учинчи мазмуни ҳам «кашф этилди». Яқиндагина ташкил этилган «Муштарий» олийҳимматлар жамияти қаровчисини йўқотган, ёлғизликда чорночор кун кечираётган, бир сўз билан айтганда хайрияга муҳтож бева-бечораларга моддий ва маънавий кўмак беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Жамиятни вилоят адлия бошқармаси таъсис этган.

— Даставвал олтита тикув машинаси сотиб олдик, — дейди жамоа бошлиғи Илҳом Мухторов. — Тикув цехимизда «Муштарий» тамғаси билан курашчилар кўйлагини тикяпмиз. Бундан ташқари, сополли уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқарадиган цех ҳам очганмиз. Мазкур цехларимиздан тушган даромаднинг муайян қисми ҳисобига бева-бечоралар-у ногиронларга ёрдам беряпмиз. Бу, ҳали ишнинг бошланиши. Яқин орада жамиятга тушаётган даромаднинг мунтазамлигини таъминлаш, қолаверса, ўзимизда ишлаб чиқарилаётган мол-маҳсулотларни сотиш учун фирма дўкони очаяпмиз.

Ҳа, эндигина тетапоя бўлаётган «Муштарий» олийҳимматлар жамияти дастлабки фаолиятини хайрли ишлар билан бошлади. Шу бугунгача вилоят ҳудудида истиқомат қилаётган 30 га яқин бева-бечораларга моддий ёрдам бериб, ҳиммат кўрсатди. Сирасини айтганда, ногирон кишиларга пул ёрдами бериш билан улар учун яна бир ташвиш туғдирган бўласиз. Негаки, улар бу маблағга бозор ёки дўкондан озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилишлари керак. Кўнглидаги нарса топилса яхши, топилмаса-чи... Сарсонгарчилигини айтмайсизми? Шу боис «Муштарий»чилар гуруч, макарон, шакар, ёғ ва бошқа маҳсулотларни сотиб олишиб, ўта ногирон ёки бева-бечораларнинг уйларига ўзлари элтиб беришмоқда.

— Ногирон кишининг кўнгли ярим бўлади, — дейди жамият бошлиғининг муовини К. Шамсиев. — Уларнинг аксарияти юра олмайди. Ҳол-аҳволларини сўраб, керакли озиқ-овқат маҳсулотларини олиб борган пайтимизда баъзилари ногиронлар учун махсус аравачалар келтириб беришимизни илтимос қилишади. Жамият мажлисида бу масалани ҳам муҳокама этиб, муайян чора-тадбирлар белгилашга қарор қилдик.

Олийҳимматлар жамиятининг режалари улкан. Жумладан, яқин келажакда мактаб-интернат қуриб, ота-онасиз қолган етим-есир болаларни ўз тарбияларига олишга бел боғлашганлиги ҳам ибратлидир.

Режалар-ку улкан бўлиши мумкин. Аммо ҳолва деган билан оғиз чучимайди-да. Кичкинагина иккита цех ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳисобига тушган арзимас маблағ билан бу хил катта ишга қўл уриш қийин. Ана шундай қалтис вазиятда «олийҳимматлар»га янада ҳимматли ташкилотлар ёрдам қўлини чўзишмоқда. Масалан, мева-сабзавот, виночилик ишлаб чиқариш саноати вилоят бирлашмаси бу хайрия ташкилотига анчагина миқдорда маблағ кўчирди. Самарқанд тумани «Навбаҳор» матлубот жамияти эса ёлғиз ва ногиронларга тарқатиладиган мол-маҳсулотларни топиб беришда фаол кўмак бераётир. Муҳими, бу хайрли ишда кўмаклашадиган корхона-ташкилотлар сони кун сайин ортиб бормоқда. Бинобарин, «Муштарий»нинг келажаги бор.

Ҳ. ҲАМРОЕВ.
Самарқанд вилояти.

Муносабат

«ЗИЁ» ойнаи жаҳонда

Кейинги пайтларда республикамиз Президенти, ҳукумати томонидан ижодкор, тадбиркор ва ташаббускор ёшларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Бу борада қатор қарорлар қабул қилиниб, турли хил тадбирлар олиб борилаётганлигига гувоҳмиз. Матбуот, радио, телевидениеда ёшларга бағишланган мақолалар, эшиттиришлар ва кўрсатувлар тез-тез берила бошлади. Бу жонланиш айниқса, ойнаи жаҳон ижодкорлари ишида ўз аксини топмоқда.

Айрим сабабларга кўра фаолиятини тўхтатиб қўйган «Қизлар даврасн», «Қувноқлар ва зукколар», «Баҳс» кўрсатувлари яна экран юзига қайтди.

Шунингдек, болалар, ёшларбоп янги-янги, қизиқарли кўрсатувлар ташкил этилмоқдаки, улар биз киприк қоқмай томоша қиладиган ўша Ўрусия телевидениеси ижодкорлари иши билан ҳам мазмунан, ҳам моҳиятан бемалол беллаша олади. Жоиз бўлса айтиш мумкинки, бу кўрсатувлар ёшларимизнинг истеъдод қирраларини тўла маънода намоён этувчи минбар бўлиб хизмат қилмоқда.

Куни кеча Улуғбек номидаги истеъдодли ёшларни қўллаб-қувватлаш республика жамғармаси билан «Ёшлик» студияси ижодкорлари ҳамкорлигида яна бир телебеллашув томошабинлар ҳукмига ҳавола этилди.

Сокин тун кўксини тилиб камалак ранг «Зиё» замин кўксига сачрайди. Олам ёришиб кетади, нурларга қоришиб кетади. Бу рамз истиқлолники, истиқболники. Чет эл «сниккерс»идан ўзбекнинг хўроз қандини хуш кўрадиган қизларнинг, ўзини бошқалардан «оригинал» деб биладиган йигитларнинг рамзи. Ўзи математик бўла туриб, унча-мунча қизиқчини йўлда қолдирадиган бошловчи йигит Баҳодирларнинг рамзи. Хуллас, бу кўрсатув аввалгиларга ўхшамаслигини мухлислар дарровгина тан олиша қолишди.

Ушбу кўрсатув ҳақида фақаттина ўз фикрларим билан чекланиб қолмасдан, ёшларнинг ўзларига мурожаат қилишни лозим кўрдим.

Дилмурод ШЕРҚЎЗИЕВ, Низомий номидаги Тошкент давлат муаллимлар тайёрлаш институтининг 2-курс толиби.

— Беллашув ижодкорларини қутласа бўлади. Саҳна кўринишлари, иштирокчиларни ўзига хос таништирув, ҳар бир тур саволларининг бир-бирига боғлиқлиги ва бир-бирини тўлдириб бориши, ғолибларни тақдирлаш маросимлари яхши ўйлаб топилган. Кўрсатув биз ёшларни имкониятларимиздан кенг фойдаланишга, дам олишни мазмунли уюштиришга, янгиликка интилишга ундайди. Мен ҳам бажонудил бу каби телебеллашувларда қатнашишни истардим.

Ҳусан НИШОНОВ, талаба.

— Телекўрсатув юзасидан менинг ҳам баъзи таклифларим бор. Саволлар тузишда ҳали бироз жўнлик сезилиб турибди. Бу ишга илмгоҳларнинг тарих ва ўзбек адабиёти муаллимларини, олим ва мутахассисларни жалб этиш мақсадга мувофиқ бўларди. Фарғоналик ака-ука Латиповларнинг зукко ва билимдон, топқир эканликларини ҳаммамиз Ўрусия телевидениесининг «Нима? Қаерда? Қачон?» кўрсатуви орқали жуда яхши биламиз. Улар билан республикамиз ёшлари фахрланишади. Менимча, уларни «Зиё»га таклиф этиб, мулоҳазалари билан қизиқилса нур устига нур бўларди. Бундан биз ва сиз — ҳаммамиз ютардик. «Зиё»нинг севимли ва умри узоқ кўрсатувлардан бўлиб қолишини жуда-жуда истайман.

Мухлисларнинг таклифлари ўринли. Кўрсатувлар дам олиш соатларигина бўлиб қолмай, балки маънавий озиқ берувчи оғзаки, жонли кутубхоналар вазифасини ўтасин. Биз бу «Зиё» беллашувларида баҳоли қудрат қатнашишга, бажонидил томоша қилишга интилайлик. «Зиё» маскани эса янги-янги истеъдодларни кашф этувчи бақувват минбар бўлиб қолсин.

Қаноат БОЙХОН қизи.

Диққат: имтиҳон!

Айни кунларда республикамиздаги барча олий ўқув юртларида ёзги синов ва имтиҳонлар давом этмоқда. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтида ҳам бу борада ишлар қизғин.

Олий даргоҳнинг қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетида ғалати тажриба ўтказилмоқда. Бу ерда имтиҳонларни бир киши эмас, балки 3—4 домла қабул қилаётир.

— Ростдан ҳам муҳандис-ўқитувчи мутахассислиги бўйича тажриба ўтказилмоқда,— дейди биз билан суҳбатда педагогика ва ўқитиш услубиёти кафедраси мудири, профессор Комилжон Мирсаидов. — Бу тадбир имтиҳонларни таниш-билиш билан топширишга бутунлай чек қўяди. Асосий талабимиз — талаба ўқисин, етук мутахассис бўлсин.

Ўша куни факультетнинг 4-курс талабаларидан 14 нафари муваффақиятли синовдан ўтди.

Ўқитувчи билан имтиҳон қабул қилган ассистентлар Холида Шарифбоева, Рўзимурод Чориев, Ўрол Хидиров, лаборатория мудири Уткир Нурматовлар ҳам талабалар билимини муносиб баҳоладилар.

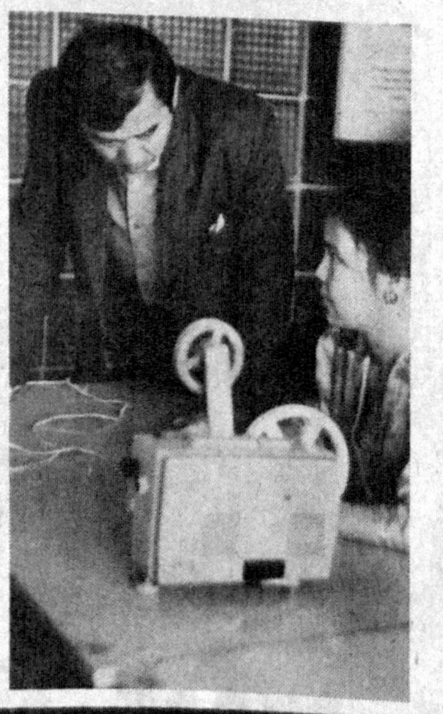

СУРАТЛАРДА: имтиҳондан лавҳалар ҳамда институтнинг 6-ётоқхонасида талабалар синовга тайёрланишмоқда.

Матн ва суратлар муаллифи **Муҳаммад АМИН.**

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

● РОССИЯ Федерацияси билан Хитой Халқ Республикаси ҳукуматлари ўртасида тузилган рухсатномасиз сайёҳлик гуруҳлари алмашиш ҳақидаги битим кучга кирди. Битим Россия Президенти Борис Ельциннинг Хитойга ташрифи чоғида имзоланган эди.

● ШУ ЙИЛНИНГ июнь ойи ўрталарида Швециянинг «Волво» автомобиль концерни бошқаруви раиси Пер Гюлленхаммар Москвага келади. У Россия автомобиль бозорининг сир-асрорларини ўрганмоқчи.

● МОСКВАДАГИ «Экспомарказ» коммунал ва маиший хизмат асбоби ускуналарига бағишланган 5-Халқаро кўргазма очилди. У 16 июнгача давом этади.

● ХИТОЙ ўзининг Хайнань оролида 350 минг киловатт қувватга эга бўлган атом электр станцияси қуришни режалаштирмоқда. Хитойда чиқадиган «Чжунго жибао» газетасининг хабарига кўра, ҳозиргача Хитойда иккита атом электр станцияси мавжуд.

● АҚШНИНГ кўп марта фойдаланадиган «Индевор» космик кемаси навбатдаги парвози 20 июнга тайинланди. Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармаси (НАСА)нинг маълум қилишича, аввалига бу кема Канаверал Бурунидаги космодромдан 3 июнь куни учирилиши лозим эди, бироқ, кема двигателига кислород бериш тизимининг насосида аниқланган нуқсон сабабли парвоз кечиктирилди.

ЧЎЛДАГИ ИЛК ФАБРИКА

Қизириқ Сурхондарёдаги кенжа туманлардан саналади. Шундай бўлса-да, дастлабки саноат корхоналари бунёд этилаётир. Тажрибали муҳандис Алишер Эгамбердиев сайъ-ҳаракати ва ташаббуси билан яқинда бу ерда тикувчилик фабрикаси ишга туширилди.

Бу ердаги илк саноат корхонасини фойдаланишга топшириш маросимида вилоят ҳокими Жўра Норалиев қатнашиб, бу йирик иншоотни аграр вилоятда саноатни ривожлантиришга қўшилган катта ҳисса деб баҳолади.

Фабрикада дастлабки кунлирданоқ, турли кийимлар тикилмоқда. Эндиликда бундай маҳсулотларни миллион-миллион сўм маблағ сарфлаб, бошқа вилоятлардан ташиб келишга эҳтиёж қолмайди.

Саноат корхонаси Москва тикувчилик концерни президенти Евгений Айгановнинг кўмаги билан вужудга келган. Қизириқ туманида яна тўртта шундай фабрика қуриш кўзда тутилмоқда.

Ж. ХУШБОҚОВ.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР · ХАБАРЛАР · ҲОДИСАЛАР

ХОРИЖДА НИМА ГАП?

ЯПОНИЯ ҲУКУМАТИ иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотининг дастури доирасида собиқ Совет Иттифоқининг Ўрта Осиёдаги тўртта республикасига иқтисодий ёрдам бериш режасини ишлаб чиқди. «Иомиури» газетасининг хабар қилишича, Туркманистон, Қозоғистон Ўзбекистон ва Қирғизистонга бериладиган ёрдам мажмуи иқтисодиётнинг кўмакчи соҳаларини яхшилаш юзасидан тадқиқот ўтказишни, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш чора-тадбирларини ишлаб чиқишни ва бошқа масалаларни ўз ичига олади.

1 апрелда бошланган 1993 молия йилида Япония ҳукумати мазкур республикалар тараққиётига расмий ёрдам беришга киришади. Япония ташқи савдо ва саноат вазирлиги 5 июнь куни шу минтақага юборган делегация ёрдам беришнинг аниқ-равшан масалаларини мазкур республикаларнинг раҳбарларига тақдим этади.

ҲИНДИСТОНДАГИ ПТИ ахборот маҳкамасининг хабар қилишича, Покистон ҳукумати мамлакат президенти Ғулом Исҳоқхоннинг ихтиёрий истеъфога чиқишини талаб қилди.

Исломободда Бош вазир Навоз Шариф бошчилигидаги ҳукуматнинг якшанба кунги мажлисида Ғулом Исҳоқхоннинг «ғайри конституциявий» қадамлари «Демократияга, демократик тартиб-қоидаларга зарар етказди, иқтисодиётни путурдан кетказди, чет элларда Покистонга бўлган ишончни пасайтирди», деб таъкидланади. Шундай шароитда давлат бошлиғининг ихтиёрий равишда истеъфога чиқиши муқаррар бўлиб қолди, деб уқтириб ўтилди ҳукуматнинг мажлисида.

ЖАНУБИЙ АФРИКА Республикасининг цензураси «Маркс, Ленин ва Сталиннинг бир қанча асарлари нашр этилиши тақиқлаб қўйилганини бекор қилди», шу тариқа бу китобларга қўйилган «номақбул» тамғаси олиб ташланди. Энди К. Маркс билан В. И. Лениннинг, шунингдек, Сталиннинг айрим асарлари бемалол сотиладиган бўлди.

ДАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ПОЛИЦИЯЧИ АЁЛ ТРАНСПОРТ ТИҚИНИГА САБАБ БЎЛАДИ

● ИОРДАНИЯДА ҳам аёл полициячилар талайгина. Уларга ҳатто энг оғир вазиятларда ҳам жиноятчиларни ушлашда қатнашиш, босқинчиларни қуролсизлантиришда иштирок этиш, қамоқхоналарда соқчилик қилиш ва ҳоказо юмушлар рухсат этилган. Фақат... улар кўчада транспорт ҳаракатини бошқариш бахтидан маҳрум этилган. Сабаб: «хотинбоз» ҳайдовчилар уларга маҳлиё бўлиб, кўчада ё транспорт тиқинини пайдо қилишади ёки бирор бир автоҳалокатни келтириб чиқаришаркан, дейилади АП агентлиги тарқатган хабарда.

СУХАНДОННИНГ РЕКОРДИ

● БРАЗИЛИЯЛИК 28 ёшли Амилтон Весси Теодор Сан-Пауло шаҳридаги «Жовен Пэн —2» радиостанциясида сухандонлик қилади. Яқинда у радиомарафон ўтказиб, рекорд ўрнатди, яъни марафонда тинмай, танаффуссиз 99 соату 40 дақиқа давомида сухандонлик қилди. Эндиликда унинг номи Гиннеснинг «Рекордлар китоби»га тиркалса ажаб эмас.

Ўша китобда ёзилишича, бу борадаги аввалги рекорд италияликларга тааллуқли экан. Бироқ Амилтон Весси улардан роппа-роса ярим соат кўп ва узоқ «вайсаган». Шунинг учун ҳам «Амилтонни қўллаб-қувватловчи гуруҳ» «Банан»нинг (Амилтоннинг таxаллуси) марафони ёзилган аудио ва видеокассетани Буюк Британияга — Гиннеснинг «Рекордлар китоби»га номини зикр эттириш учун жўнатишмоқчи.

МУҲАББАТ УЧУН... ЕТТИ ЙИЛ

Уни Елена деб аташарди. Йигит ҳам уни «Соҳибжамолим» деб эркалар эди. Чунки севарди-да, гарчанд Елена ундан етти ёшга катта бўлса ҳам.

Улар одатда Еленаникида эри йўқ пайтларда учрашишарди, — у тез-тез хизмат сафарида бўларди. Қайтиши олдидан албатта телефон орқали қўнғироқ қилиб ёки бўлмаса телеграмма бериб «кутиб ол», деб огоҳлантирарди. Шу боис ҳам Елена Анатолийни уйига ҳеч хавотирсиз таклиф қила оларди...

Аммо бир гал эри кутилмаганда кириб келди (чамаси алоқа воситаси ёки почта хизмати панд берган эди). Қисқаси у эшикни ўзининг калити билан очолмади, қулфга ичкаридан ҳам калит тиқилган эди. Қўнғироқ тугмасини босди. Бир марта босди, икки марта, уч... бирдан миясига фикр келди: «Уйда ўғрилар бўлсачи?..» Қўшнисиникига кириб, у ердан милицияга қўнғироқ қилди.

Елена эса нима қилишини билмай довдираб қолганди. Шу пайт Анатолий вазиятдан қутилиш учун қалтис бир таклифни ўртага ташлади. «Кел, яхшиси, мен тунги босқинчи ролини ўйнай қолай...» Елена рози бўлди. Йигит зудлик билан қўлига илинган боғич билан Еленанинг оёқ-қўлларини чандиб ташлади. Ишончлироқ бўлиши учун қандайдир сочиқни оғзига тиқди. Кейин шкафни очиб, ундаги нарсаларни дуч келган томонга иргитди. Хуллас, зарур манзара ҳосил бўлди. Милиция эшикни бузиб, хонага кирганда юз берган ҳодисанинг ҳақиқий эканлигига ҳеч қандай шубҳа қолмайдиган вазиятга дуч келди. Полда оёқ-қўли боғланган ва ҳиқиллаб йиғлаётган аёл ётар, ҳамма нарса ҳар ёққа тартибсиз сочилганди. Боз устига нотаниш эркак. Уни тинтиб, қўлига кишан солишди. «Ўғри» ўзини у ёқ бу ёққа ташламади: нима учун кирганини бўйнига ола қолди.

Буларнинг барчасини милиция қайд этиб қўйди. Кейинчалик тергов чоғида ҳам, суд жараёнида ҳам Анатолий ўғрилик саҳнасини қатъий туриб садоқат билан ижро этишдан чарчамади. Фақат бу нарсалар ортда қолгач, очиқда юрган ва табиийки уни қутқариш учун бирор нарса ўйлаб топиши мумкин бўлган аёл ҳар икковлари биргаликда ижро этган жиноий саҳнани бироз ўзгартиришга ҳаракат қилмаётгани уни ўйлантириб қўйди. У ўзининг етти йилга ҳукм этилганини эшитганда ҳам ҳаммаси яхши бўлиб кетишига ишонган эди.

Анча муддат ўтгандан кейин у Еленанинг дугонаси Машага хат ёзди: «Нега менинг хатларимга жавоб бермаётир?!» Маша Елена ҳозир чет элда яшаётганини, унинг эри янада кўтарилиб, Осиёдаги қайсидир мамлакатда ишлаётганлигини хабар қилди. Шундан кейин Анатолий прокурорга ариза ёзиб, воқеа аслида қандай юз берганлигини баён қилди. Прокуратурада, табиийки, аризани синчиклаб ўрганиб чиқишди. Анатолий рост гапираётганига ишонч ҳосил қилишгач, уни қамоқдан озод этишди. Бу вақтда у уч йил «ўтириб» улгурганди. Бироқ, у бунинг учун ўзидан бўлак яна кимни айблай оларди?

Бу воқеа яқинда Львовда содир бўлди.

Мустақил Ўзбекистонимизда эл-юрт фаровонлиги, мамлакатининг ободлиги йўлида кенг имкониятлар очилмоқда. Одамлар ер-сувли бўлишди. Ҳалол тижорат ишларига йўл очилди. Аммо бундай афзалликлардан ўз манфаатлари йўлида фойдаланишга урингувчи кимсалар кўпайиб кетди. Жиғилдони, ҳузур-ҳаловати йўлида ҳеч нарсадан қайтмайдиганлар, ташмачилар, лаганбардорлар, бошлари айланиб қолган мансабдор шахслар, жиноий тўдаларга ҳамтовоқ бўлиб кетган айрим ҳуқуқ-ҳимоячиларининг бўшанглиги ва нобакорлиги оқибатида турли кўринишдаги жиноятчилик авж олиб кетди.

Бундай аҳволга дарҳол чек қўйиш учун Республика Президенти раҳбарлигида жиноятчиликка қарши аёвсиз кураш бошланди. Жойларга халқ ишида пишган, тажрибали, ташкилотчи, ишончга сазовор давлат вакиллари юборилди. Тельман Салоҳиддинович МУРОДХЎЖАЕВ ана шундай эл ишончини оқлаганлардан бири. У оддий милиция ходимлигидан ҳалол меҳнати ва тиришқоқлиги туфайли республика ички ишлар вазирининг ўринбосари лавозимигача кўтарилди. Андижон вилоятидаги вазият ҳисобга олиниб, тажрибали ходим, милиция полковниги Т. Муродхўжаев вилоят ички ишлар бошқармасига бошлиқ этиб тайинланди. Тельман Салоҳиддиновичга яқинда ички хизмат генерал-майори унвони берилди.

Бизнинг мусоҳаба

ХАЛҚ АДОЛАТ ТОМОНИДА

— Тельман ака, сиз ҳақингизда кўп эшитганмиз. Айниқса. Ички ишлар вазирлигига қарашли муассасаларда ўрнатган тартибингиз одамлар орасида афсонага айланиб кетган экан. Бу ерда ҳам жиддий ўзгаришлар юз берибди. Одамларнинг айтишларича, сизнинг ўта қаттиққўллигингиз ходимларингизга ҳам «юққан» миш...

— Жуда бунчалик эмас, бироқ, милицияга иши тушмаган, ёҳуд милициянинг оғир ва машаққатли хизматидан бехабар, ёинки, милиция «чиғириғи»дан ўтган кимсаларгина биздан ҳафа бўлишлари мумкин. Ахир, битта жиноятни очиш учун саломатлигимизни қанчалик йўқотаётганимиз, умримизни қисқартираётганимиз уларга аёнмикан?! Асабларимиз қақшайди, юракларимиз ачишиб, кўзларимиз хира тортиб кетади. Ишимизни инкор этишга уринаётганлар битта қуролланган ашаддий жиноятчини қўлга олишда бир мартагина қатнашганларида эди, ўша меҳри тошга айланиб, кўзлари қонсираб турган қотилга юзма-юз бўлганларида эди, милиция ходими ҳақида бўлар-бўлмас майда гапларни айтишдан тийилиб қоларди. Ходимларимиз жиноятчининг пайига тушиб,

Вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи, ички хизмат генерал майори Т. МУРОДХЎЖАЕВ.

тўғри келса қору ёмғир остида, жазирама офтобда, изғиринли тунларда уни қўлга олишларини ҳис қила олармикан, ана шу норози кимсалар?!

Сўнгги 5-6 йил ичида милиция ходими обрўси кўп ноҳақ тўкилди. Баъзи қаламкашлар эса ўрни бўлса-бўлмаса ўз мақолаларига ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари ходимларини тиқиштириб ёзавердилар. Обрўси тўкилган милиция ходимини оддий жиноятчи ҳам оёқ учида кўрсатадиган бўлиб қолди. Республикамиз Президенти Ислом Каримов бизга алоҳида эътибор қаратди. Ҳар тарафлама қўллаб-қувватлади.

Бу соҳага йигитлар мўмай бойлик орттириш ёки сохта шуҳрат топиш учун эмас, балки сизу бизнинг энг муқаддас бойлигимиз — ҳаётимизни ҳимоя қилиш учун қалб амри ила келишган. Ўзларининг вазифаларига ҳурмат ва садоқат билан қараб, сўнгги 20 йилда халқ ва Ватан дея ҳалок бўлган 14 нафар, ашаддий жиноятчиликка қарши курашда мардларча ҳалок бўлган 8 нафар милиция ходимларининг ҳам ота-оналари, оилалари, ширин-шакар фарзандлари бор эди.

Ўзини билган, милиция хизматининг қадрига етганлар ана шу ҳалок бўлганлар хотирасини абадийлаштириш учун қайғуришмоқда. Ходимларимиз яшаган кўчаларга, ўқиган мактабларига уларнинг номларини қўйиш истагида идорама-идора юрган кишиларга биз қўлимизни кўксимизга қўйиб таъзим қиламиз.

Наврўз кунларида илгари хизмат вазифасини бажара туриб ҳалок бўлганлар хонадонларида бўлдик. Уларнинг оила аъзоларига имкон қадар озиқ-овқат, кийим-бош, пул ва бошқа моддий ва маънавий мадад бердик. Бу хайрия ёрдами кўрсатиш учун вилоят ҳокимлиги ва бошқармамиз ҳисобидан 2 миллион сўм пул сарфланди.

Бутун кучини, ҳаётини, ҳузур-ҳаловатини юрт осойишталиги йўлида сарфлаётган минглаб ходимларимиз ишини битта-иккита бармоқ билан санарли «курмак»ларнинг садоқатсизлиги билан чаплаштириб юбормаслик керак.

— Тельман ака, жон койитиб ходимларингиз ҳақида айтаётган ҳамма гапларингизга юз фоиз қўшиламиз. Аммо бармоқ билан санарли бўлсада, «курмак»лар бор экан-ку?!

— Тўғри, бу аччиқ ҳақиқатдан кўз юммаймиз. Лекин ҳамма жойнинг, ҳамма ишнинг ўз тош-тарозуси бор. Ҳар бир ходим ўзига берилган ваколатдан қонун, фақат қонун доирасида тўла фойдаланиши керак. Агар ходимнинг вазифасини раҳбар, бошлиқнинг ишини бошқа биров бажарса бу иш эмас. Ҳар иккаласининг ҳам қонуний ваколати ва масъулияти бор, халқ олдидаги муҳим бурчи бор. Шундан келиб чиқиб бошқармамизда ва унга бўйсунадиган бўлим ҳамда бўлинмаларимизда барча даражадаги раҳбарларнинг ўз хизмат лавозимлари ва барча ҳуқуқларидан тўла-тўкис фойдалана билиш имконини яратдик. Мавжуд вазифа ва муаммоларни уддаламаётганларга дастлаб ёрдам кўрсатамиз. Шунда ҳам иш ўнгланмаса, начилож...

Вилоятда жиноятчиликка қарши курашнинг бўшашиб кетишида шахсан айбдор деб топилган масъул вазифаларда ишлаб турган ички ишлар органи ходимларидан бир нечтаси ишдан бўшатилдилар.

Ички ишлар органлари соҳасида биринчи марта ходимларнинг иш сифати ва кўрсаткичларига қараб маош тўлаш тизими жорий этилди. Иш кўрсаткичи қониқарсиз топилган 39 нафар ходимнинг ойлик маоши энг паст даражага туширилди. Ҳалол ва самарали хизмат қилиб, шахсан ўрнак кўрсатган кўпчилик ходимларимиз пул мукофотлари билан тақдирландилар.

Ходимларнинг касб маҳорати, жанговар тайёргарлигини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳафтанинг ҳар сешанба кунлари касб-маҳорати ва жанговар тайёрлиги бўйича ўқув машғулотлари ўтказилмоқда.

Жиноятчиликка қақшатгич зарба беришда кенг жамоатчиликдан фойдаланиш мақсадида барча шаҳар ва районларда ҳокимлар, прокуратура ва суд идораларининг раҳбарлари иштирокида фаоллар йиғилиши ўтказилиб, тегишли чора-тадбирлар белгиланаётир...

— Шу йилнинг январь ойи ўрталарида «Комплекс» деб номланган кўп қиррали, кенг миқёсдаги тезкор-тадбир қидирув ишлари бошланган эди. Унинг натижалари қандай?

— Тезкор-тадбир давомида 760 га яқин жиноят фош этилди. Қидирувдаги 166 жиноятчи қўлга олинди. Бедарак йўқолган 52 нафар шахс аниқланди. Иқтисодий соҳадаги 200 дан зиёд жиноятлар очиб ташланди. 1400 га яқин майда безори, 1000 дан зиёд ташмачи ва 1,7 мингдан зиёд олибсотар ушланди. 492 нафар шахсдан ноқонуний ёки сақлаш қоидалари бузилган қурол-яроғлар тортиб олинди. 165 нафар шахсдан эса 100 килограммдан зиёдроқ наша, кўкнори ва бошқа гиёҳвандлик моддалари олинди.

Фош этилган 13 уюшган жиноятчи гуруҳларнинг босқинчилик, талончилик, ўғрилик, қасддан содир этан бошқа жиноятларда гумонланган 42 аъзоси ва шу гуруҳларга етакчилик қилган 6 нафар «йўлбошчиси» қамоққа олинди. Ҳозирда 14 айбланувчига нисбатан тергов ҳаракатлари тугалланиб, жиноят ишлари судларга юборилди. Шу гуруҳларнинг қолган аъзоларига нисбатан жиноий фаолияти бўйича далиллар тўплаш юзасидан тезкор тергов ҳаракатлари давом эттирилмоқда. Жиноий гуруҳларнинг 68 аъзоси хонадонларида, автомашиналарида ва бошқа жойларда тинтув ўтказилиб, 38 та граната, 1 та автомат, 500 га яқин жанговар ўқдори, қирқма милтиқлар ва бошқа кўплаб совуқ қуроллар, 10 килограммга яқин гиёҳвандлик моддалари, шунингдек 20 миллион сўмлик моддий бойликлар топилди.

Юқоридаги жуда катта кўламдаги ишларни амалга оширишда республика Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти, вилоят, район ва шаҳарларнинг ҳокимликлари ҳам амалий, ҳам маънавий ёрдамлари билан бизга яқиндан кўмак бераётганликларини алоҳида таъкидлайман. Воқеа жойларига тўлиқ таркибга эга бўлган оператив-тергов гуруҳларининг чиқишларини таъминлаш мақсадида ички имкониятлар ҳисобидан қўшимча етти нафар эксперт-криминалист лавозимлари жорий этилди. Республика Ички ишлар вазирлиги оператив ходимларимиз иш ҳажмининг катталигини инобатга олиб тергов хизматига, жиноят қидирув хизматига ҳамда иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш хизматига қўшимча штатлар ажратди. Вилоят ҳокимлиги иқтисодий тангликка қарамай бошқармамизни зарур бўлган алоқа, телефон, рациялар ҳамда янги маркадаги бир неча енгил автомашина билан таъминлади.

— Асака шаҳрида фаолият кўрсатиб келган машҳур уюшган жиноятчи гуруҳ билан шуғулланган ходимларингиз улардан 116 та патрон, 9 та жанговар граната ва бошқа совуқ қуроллар топишибди. Бу гуруҳнинг 5 ашаддий аъзосини қамоққа олишибди...

— Ҳа, уларнинг яна беш нафари қидирилмоқда. Шаҳрихонда ҳаракат қилган яна бир уюшган гуруҳ босқинчилик, фуқароларга шантаж қилиш ва бошқа жиноятлар билан шуғулланиб келган. Бу гуруҳдан 1,5 килограмм наркотик модда, автомат, қирқма милтиқ, чет элда ишланган газ тўппончаси, 3 та граната, 19 та патрон топилди. Ҳозирда мазкур гуруҳнинг 4 нафар иштирокчиси қамоққа олинди.

Андижон шаҳрида ўғрилик ва талончилик билан шуғулланиб келган яна бир маккор жиноий гуруҳ фаолиятига чек қўйилди. Улар топган даромадлари ҳисобидан Андижон қамоқхонасидаги маҳбусларга мунтазам равишда пул ва наркотик моддалар етказиб бериш билан шуғулланиб келишган.

— Андижонда бир-икки кун юриб оддий одамлар билан суҳбатлашдим. Уларнинг таъкидлашларича, жиноятчиликка қарши олиб бораётган ишлар кўпчиликка маъқул. Иқтисодий қўпорувчиликка қарши кураш қай даражада?

— Сўнгги тўрт ой давомида шу соҳадаги 400 дан зиёд жиноятлар фош этилди. Жумладан, Қорасув шаҳар матлубот жамиятининг савдо бўлими бошлиғи А. Рамазонов 1992 йилнинг декабрь ойида шу матлубот жамиятига қарашли 16-дўкон мудири В. Мамажонов ҳамда уй-дўкон мудири О. Акбаров билан ўзаро жиноий тил бириктириб фонд асосида олиб келинган ҳар бир килограмми 4 сўм 30 тийинлик 4808 килограмм пахта ёғини фуқароларга меъёрлаштирилган ҳолда онлавий варақалар бўйича сотиш ўрнига ҳар бир килограммини 120—150 сўмдан сотишиб, жами 273 минг 400 сўм фойда кўришган. Ушбу ҳолат бўйича прокуратура ҳар 3 савдо ходимига нисбатан жиноий иш қўзғади.

Яна шу матлубот жамиятида ишловчи Х. Т. эса ноқонуний йўллар билан Қарши шаҳар ёғ-экстракция заводидан ўтган йилнинг 6 июлида 62 минг 100 килограмм, умумий нархи 1 миллион 242 минг сўмлик пахта ёғи олиб келади. У Султонобод чакана савдо тармоғи директори билан жиноий тил бириктириб бу маҳсулотни шу тармоққа қарашли 18 қурилиш материаллари дўконига товарсиз кирим қиладилар. Аслида ёғни темир йўл станциясида олиб қолишади. Эвазига тармоқ директори Р. Собитов юз минг сўм пора олган. Бу далилий ашё сифатида расмийлаштирилиб, уларга нисбатан жиноий иш қўзғатилди. Избоскан районидаги нон комбинатига қарашли 7-нон ёпиш цехи мудири Ш. Раҳматов 32 қоп уннинг ҳар бирини 1700 сўмдан, жами 54 минг 400 сўмга қўшни Қирғизистон Республикаси, Жалолобод вилояти, Майлисой шаҳри фуқароси И. Даминовга сотиб пулини санаётганда қўлга тушди.

Жалолқудуқ районидаги Охунбобоев шаҳри фуқароси С. Мамадалиев уйидан 948 шиша ароқ ёки 380 минг сўмлик чайқов моллари олинди. Шунингдек, тинтув пайтида наша, укасининг уйидан эса 1 дона портловчи пакет, милтиқ ўқлари топилди. Шаҳрихон нефть маҳсулотлари базасига қарашли 12-автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси катта оператори Ҳ. Азимов 37 тоннадан кўпроқ умумий қиймати 1 миллион 496 минг 920 сўм бўлган А—76 бензинини очиқ савдодан яширганлиги учун жиноий жавобгарликка тортилди.

Андижон район матлубот жамиятига қарашли 22-аралаш моллар дўкони сотувчиси Сурайёхон Ёқубова харидор Раҳмонали Мамажоновдан 1032 сўм ортиқча олиб қолганда қўлга тушди. 22-сон дўкон мудири Холмамат Ёқубовнинг уйидан 72 қоғоз қопда, жами 2880 шиша Олмаота ва Тошкент шаҳарлари вино заводларида ишлаб чиқарилган рус ароқлари топилди. Таъминотчи Й. Олимжонов 1993 йил 17 февраль куни Чимкент шаҳрида яшовчи Холмурод Алиевдан ҳар бир шишасини 400 сўмдан баҳолаб 3 минг шиша ароқни 1 миллион 200 минг сўмга сотиб олган ва устамаси билан 546 сўмдан нарх қўйиб матлубот жамияти дўконларига тарқатган. Ҳамидахон Эргашева мудирлик қилаётган «Ямбол» савдо марказига қарашли озиқ-овқат бўлими омборхонаси текширилди. Дўкондан 391 дона 213 минг 480 сўмлик ҳужжатсиз Олмаота шаҳрида ишлаб чиқарилган рус ароғи топилди.

Бундан ташқари, шу матлубот жамиятига қарашли Одилжон Содиқов мудирлик қилаётган 16-аралаш моллар дўкони ҳам текширилганда 340 шиша рус ароғи, шу дўкон сотувчиси О. Собитованинг опаси Азизахон Икромованинг уйидан эса 160 қути «Родопи» сигареталари, 6 минг дона 15 минг сўмлик резина сақич ва 22 минг 386 сўмлик 41 шиша арақ чиқди.

Хўжаобод, Булоқбоши, матлубот жамиятлари, Жанубий Оламушук нефт-газ ишлаб чиқариш бошқармаси ишчилар таъминоти ходимлари томонидан келтирилган 6 миллион 394 минг сўмлик 139 тонна гуруч Жалолқудуқ район маккажўхори саралаш заводининг раҳбарлари томонидан «оқшоқ» деб расмийлаштирилган ва ҳар бир килограмми 46 сўмдан сотилган. Шу «оқшоқ» учун ҳар бир килограммига 16 сўмдан пул ўтказилиб давлат фойдасига кирим қилинган ва қолган 30 сўмдан жаъми 4 миллион 170 минг сўм пул талон-тарож қилинган. Шунга ўхшаш йўллар билан келтирилган 12 миллион 920 минг сўм зарарнинг 11 миллион сўми ундирилди.

Бошқармамиз ходимлари вилоят истеъмол бозорини тўлдиришга, аҳолини арзон маҳсулотлар билан таъминлашга қаратилган тадбирларда фаол иштирок этиб ўтган 4 ой давомида чайқовчиликдан олинган 7 миллион сўмлик, очиқ савдодан яширилган 3 миллион 645 минг сўмлик, вилоят ва республика ташқарисига ноқонуний олиб чиқиб кетилаётган 8 миллион 724 минг сўмлик моддий-товар бойликларини ушлаб қолдилар ва давлат ҳисобига мусодара қилдилар.

Республикамиз Президентининг самарали мадади ва қўллаб-қувватлаши туфайли олиб борилаётган курашларимиз натижасида вилоятдаги оператив ҳолат анча барқарорлашди. Энг муҳими, жиноятчиликка қарши курашда халқимизнинг ўзи биз билан бирга. Бу Ўзбекистонимиз келажаги буюк эканлигидан ёрқин далолат. Ислом Абдуғаниевич таъбири билан айтганда, «бизнинг кўнглимиз кўтарилганлигининг боиси шуки, халқимиз жипслашиб, бир-биримизга меҳрли, оқибатли бўла бошладик. Шу нарса бизга умид, ишонч ва куч бағишламоқда. Тинч-тотув ҳаётга асос бўлмоқда...».

Суҳбатдош
С. СИРОЖИДДИНОВ.

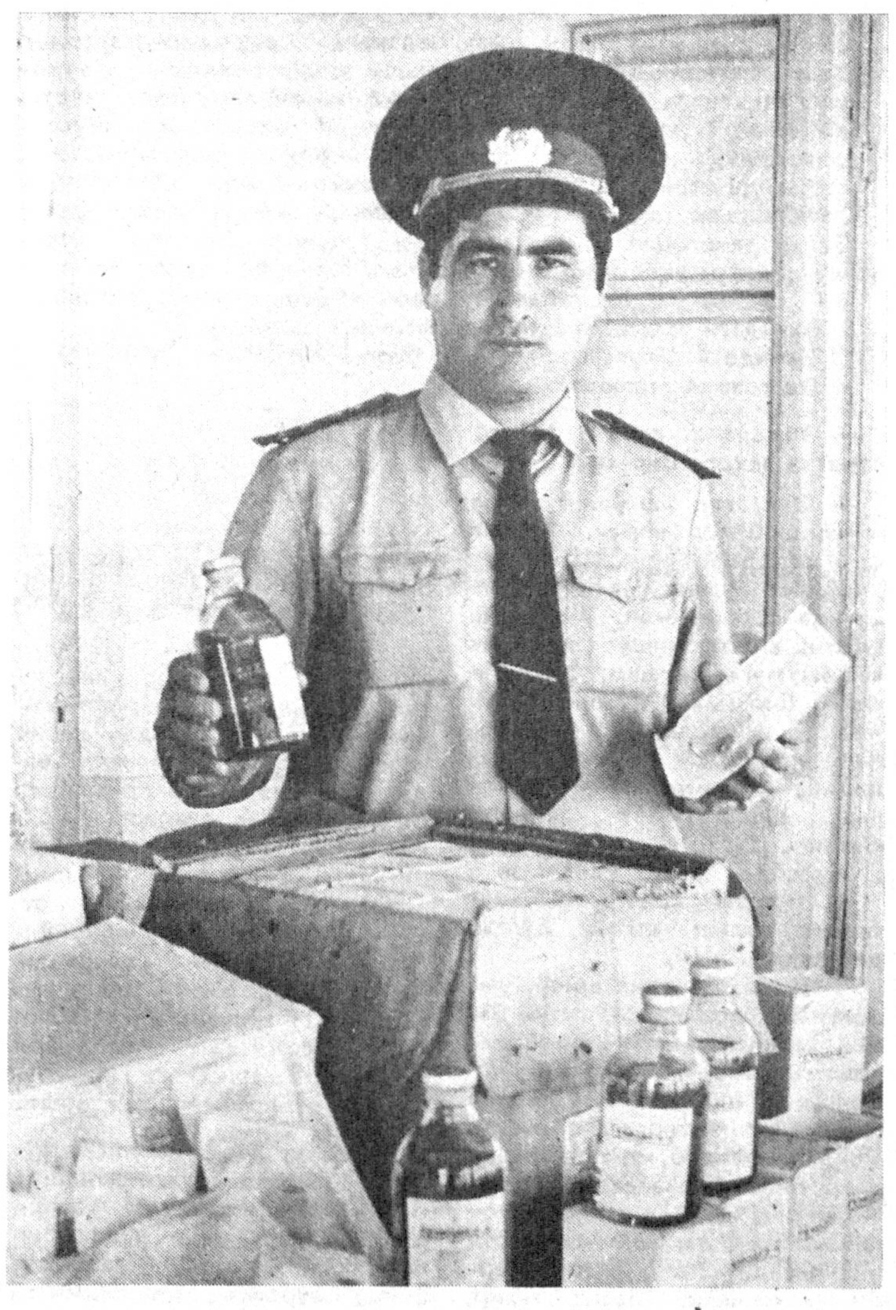

Дард нималигини азоб чеккан кимса билади. Баъзан танангда оғриқ турса дунё кўзингга тор кўриниб кетади. Афсуски, шундай дамларда дорининг қадри ўтади. Ҳатто пулингга ҳам топа олмай хунобинг ошади. Беморларнинг дардини ўйлаб республикамиз раҳбарияти турли дори-дармонларни хорижий мамлакатлардан келтирмоқда. Аммо, виждони жиғилдонга айланган нопок кимсалар қанча пуллар эвазига келтирилган дори-дармонларни бошқа юртларга яширинча сотиш учун ҳар қандай қабиҳликлардан қайтмаяптилар. Наманган вилояти божхона қўмитаси ходимлари дорифурушларнинг бир қанчасини луқмаларидан маҳрум қилдилар. Қўлга туширилган қимматбаҳо дори-дармонлар Намангандаги беморларга бериладиган бўлди.

СУРАТДА: Наманган вилояти божхона қўмитаси 4-пости бошлиғи Аҳмаджон Умаров қўлга туширилган дори-дармонларни кўздан кечираётган пайт.

Сураткаш Ш. АЛИМОВ. (ЎзА).

Ҳаёт ва қонун

НАФС ҲАКАЛАК ОТГАНДА

Дала шийпонининг ортидаги ариқдан юзи билан ерга қапишиб ётган мурда топилди. Қўллари дока билан бойланган, бўйни шарф билан бўғилган бу жасад ҳали тўла совиб улгурмаган...

Хўш, қотил ким? Қилғиликни қилиб бир зумда қаёққа ғойиб бўлди? Тезкор милиция гуруҳи бу саволларга жавоб топиш учун аввало марҳумнинг кимлигини, яъни мурданинг шахсини аниқлаш лозим деган қарорга келишди. Марҳум Оққўрғон туманининг фуқароси Ун Де эканлиги маълум бўлди. Дарҳол уни сўнгги бор кўрган кишилар изланди. Топилган гувоҳлар марҳумнинг яқиндагина автостанцияда кўришганини, у йўловчи пойлаб ўз ширкат машинасида ўтирганида номаълум уч йигит ёллаб, 32-ҳунар-техника билим юрти томонга олиб кетилганини айтишди. Дарвоқе, марҳумнинг машинаси сариқ рангда бўлиб, Ваз—2106 маркали Жигули эди...

Бир зумда бутун туман милицияси оёққа турди. Айниқса ДАН постларида назорат кучайтирилди. Ҳа, марҳумнинг машинаси ва қотилликда гумон қилинган уч йигит изланмоқда эди. Лекин бу пайтда қидирилаётган сариқ рангли машина ва унинг ичидаги уч қотил катта тезлик билан юриб, қўшни Қозоғистоннинг Еттисой шаҳрига етиб борган эди. Улар бу ерда автомобилларга ғилоф тикиб сотадиган Илёс Тўрақулов деган кимсага машинани пуллаб, ортларига таксида қайтишди. Оққўрғон туманига кираверишдаги ДАН постида эса уларни тўхтатишди:

— Хўш, йўл бўлсин йигитлар?

— Шундай, ўзимиз, айланиб...

— Ундай бўлса қаердан келаётибсизлар?

— Бир қариндошимизникига сувоқ ҳашарга борувдик...

Милиция ходими сездирмай, йигитларнинг қўлларига разм солганди, сира бугун сувоқ қилган қўлларга ўхшамади. Бунинг устига улар ҳар эҳтимолга қарши тинтув қилиб кўрилганда ёнларидан бир талай пул чиқди. Бу аслида марҳум машинасининг сотилган пули эди... Шундай қилиб, Оққўрғон тумани ички ишлар бўлими ходимларининг зийраклиги ва ҳушёрлиги туфайли қотиллар ўша куниёқ ҳибсга олиндилар.

Энди Янгийўл туманида туғилган бу уч қотилнинг қисқача таржимаи ҳоли билан таништирамиз:

1. Обиджон Аҳроров — 1968 йилда туғилган, маълумоти 10 синф, 1991 йилнинг сентябрь ойида уйланган, қарамоғида 65 ёшли нафақахўр отаси бор.

2. Анвар Унбетов — 1969 йилда туғилган. Оилалик, қарамоғида бир нафар вояга етмаган фарзанди, 70 ёшли отаси, 65 ёшли онаси бор. Маълумоти 8 синф, муқаддам судланмаган.

3. Собиржон Қурбонбоев — 1969 йилда туғилган, маълумоти 8 синф, уйланмаган, муқаддам судланмаган. Янгийўл туманидаги 365-механизациялашган кўчма колоннада ишчи бўлиб меҳнат қилган.

Ўша куни Обиджон дўсти Анвардан машинасини миниб чиқишини сўраб, биргаликда Оққўрғонга бориб келишларини айтди. У худди шундай қилди. Кейин улар яна бир улфатлари—Собиржонни ҳам ўзларига ҳамроҳ этишди, йўл-йўлакай текин бойликка эга бўлиш режасини тузишди. Ниҳоят бирор кишининг машинасига йўловчи сифатида ўтириб олиб, кейин эгасини ўлдириб машинасини ўлжа қилишга келишишди. Бу таклиф ва ташаббуслар Обиджондан чиқди. Ниҳоят улар Оққўрғон шаҳрининг Дўстлик кўчасига етиб келгач, 1-уй эшигини қоқишди.

— Шу денг, машинамиз бузилиб қолди. То иложини қилиб олиб кетгунимизча уйингизда туриб турса...

— Бош устига, меҳмон атойи худо, дейдилар, — хонадон соҳиби рози бўлди.

Шундай қилиб улар қабиҳ режаларини амалга ошириш учун ҳалақит берадиган «ортиқча юк»дан халос бўлишди. Автостанцияга боргач, қатор тизилиб мижоз пойлаётган таксиларни кўздан кечиришди. Уларга «такси» деган белгили сариқ Жигули манзур бўлди. Негаки, у бошқаларига нисбатан яп-янги эди-да!

— Бизни 32-ҳунар-техника билим юртига олиб бориб келсангиз, хизмат ҳаққини тўлаймиз, дейишди.

— Чиндан ҳам шундай бўлса, бош устига, ўтиринглар, — деди шофёр.

Машина айтилган жойга етиб келгач, улардан бири шунчаки йўли учун ичкарига кириб чиқиб, қидириб келганлари — Измира деган қиз бу ерда йўқлигини, энди «Огонёк» жамоа хўжалигига бориб қандайдир Дилнозани кўриш зарурлигини айтди. Улар ҳайдовчини кўндириб, йўл-йўлакай қабиҳ режаларини рўёбга чиқариш учун қулай фурсат ва хилват жой қидиришди. Аммо ҳадеганда бунинг иложи бўлавермади. Вақт эса ўтиб борарди. Улар Дилнозанинг ҳам уйида «йўқ»лигига ҳайдовчини ишонтириб, уни Вотинцев номли жамоа хўжалигига бошлашади. Кимсасиз дала шийпони кўзга ташланиб қолди. Шунда улар машинани тўхтатишди. Обиджон билан Анвар ичкарига кириб чиқиб чиндан у ерда ҳам ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилишгач, машинага ўтиришди. Учовлон бир-бирларига маъноли қараб, «бошладик» деган ишорани қилишди. Кутилмаганда Обиджон ҳайдовчининг бўйнига қўл ташлаб бўға бошлади. Собиржон ва Анвар ҳам томошабин бўлиб турмай, жон талвасасида типирчилаётган ҳайдовчининг қўл ва оёқларини ушлаб туришди. Ниҳоят Обид:

— Собир, энди бироз сен бўғиб тур, қўлим толиб кетди, — деди.

— Хўп бўлади, ие, шундоқ ҳам ўлиб бўлибди-ку!

Анвар ташқаридан туриб мурданинг қўлини ушлаб турди, Собир машина артадиган дока билан боғлади. Обиджон эса жасад бўйнидаги шарфни олди. Анвар билан икковлон унинг бўйнидан бўғиб боғлашди ва судраб шийпон ортидаги ариққа улоқтиришди.

Машина шитоб билан қўзғолди. Улар Еттисойда Илёс Тўрақулов билан машинани савдолашаётганларида Собир орқа ўриндиқдаги кўк сумкадан 5 минг сўм пул топиб олади ва ҳамтовоқларига ҳам кўрсатмай киссага уради. Шунингдек, тинтув пайтида унинг уйидан 6 грамм кўкнори ҳам топилади...

Шундай қилиб, бу жиноий иш қанчалик тез бошланган бўлса, шунчалик тез якун топди. Уч қотил йигитга қўшилиб, ўғирланган машинани арзонгаровга сотиб олган еттисойлик Илёс Тўрақулов ҳам жиноий жавобгарликка тортилди. Тошкент вилоятининг Й. Насимов раислигидаги судлов ҳайъати мазкур ишни кўриб чиқиб, Обид Аҳроровни жиноятнинг бошловчиси ва таш килотчиси деб топиб, уни ўлим, унинг ҳамтовоқлари Анвар Унбетов ва Собир Қурбонбоевларнинг эса ҳар бирини 15 йил қамоқ жазосига ҳукм этди.

Ўғирланган машинани сотиб олган Тўрақуловнинг мол-мулки давлат фойдасига мусодара этилиб, ўзи икки йилга ахлоқ тузатиш ишига жалб этиладиган бўлди.

Ҳа, кимки текин луқмага ружу қўйса, бировнинг мол-мулкига кўз олайтирса, жонига қасд қилса оқибати ана шундай фожиали бўлади. Буни нафсига кучи етмайдиган ҳар бир нияти бузуқ ғаламис билиб, уқиб олиши керак.

Мурод КАЛОНХОНОВ,
журналист.

3 ГЕКТАРГА... 6 МИНГ СЎМ

Ҳурматли таҳририят! Яқинда Ўн иккинчи чақириқ Республика Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессиясида Президентимиз ислоҳотларнинг ҳуқуқий негизига алоҳида эътиборни қаратди: «Агар биз қонун чиқарсагу, унинг ижроси бўлмаса унда нима деган одам бўламиз! Халқ қонунга қандай ишонади! Ижро этилмаган қонун кимга, нимага керак!» Бу сўзларга қўшимча қилиш қийин.

Аммо, минг афсуски, бизда баъзи хўжалик раҳбарлари бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишга қаратилган Президентимиз Фармонларининг бажарилишини пайсалга солиш учун турли ҳийла-найрангларни ўйлаб топмоқдалар. Масалан, мен ишлаётган хўжалик рентабелли эмас. 1991 йилнинг охирида давлат хўжалигининг икки бўлимини иккита ширкат қилиб «ширкатлар уюшмаси жамоа хўжалиги» деб ном беришди. Лекин бу ном фақат ҳужжатлардагина ёдга олинади. Шаклан ва мазмунан эса ҳеч нарса ўзгармади. Ҳозиргача одамлар «совхоз» дейишади.

Оиламиз билан ёз бўйи тинмай меҳнат қилиб, уч гектар майдонда маккажўхори етиштирдик. Режани ҳам бажардик. Аммо тўккан пешона теримиз эвазига уч минг сўм маош ва уч минг сўм мукофот, жами олти минг сўм пул олдик. Ахир бу пулга бир туфли ҳам бермайди-ку! Наҳотки Ўзбекистоннинг 3 гектар ери менинг биттагина жонимни боқа олмаса! Оиламни гапирмай қўяқолай! Нархнаво кун сайин ўсаётган даврда 3—4 минг сўмга нима ҳам берарди!

Ахир мен кузда, ўша вақтнинг нархи билан 900 минг сўмдан ортиқ фойда келтирган эдим-ку! Қолаверса «сен ерни боқсанг, ер сени боқади» деб бежиз айтмаган доно халқимиз. Аммо, бизнинг хўжаликда бунинг акси. Меҳнатинг қадрланмайди. Бухгалтерияга бориб ҳаққингни талаб қилсанг, у ердагилар сени қарздор қилиб қўйишади. Дардингни кимга айтишни билмайсан. Қачонгача бундай ноҳақликлар давом этади!

Шокир МЎМИНЖОНОВ,
Андижон вилояти, Жалолқудуқ ноҳияси, «Ойим» давлат хўжалиги.

«Туркистон»га жавоб берадилар

ҚЎШ ҲАЙФСАН

Мен 2-ўрта мактабимизда бўлаётган ноқонуний ишлар ҳақида кўплаб ташкилотларга шикоят ёздим. Аммо, натижаси бўлмади. Сизларга ҳам иккинчи марта ёзяпман. «Хатингизни текшириб чора кўриш учун Гўзалкент тумани халқ таълими бўлимига юборилди» деган жавобни олдим. Бироқ тумандагилар менинг шикоятимга жавоб беришмади»,—деб ёзади—**Самарқанд вилояти Гўзалкент туманидаги Ленин кўчасининг 33-уйида яшовчи Олия ЮСУПОВА.**

Таҳририятимиз О. Юсупованинг иккинчи шикоятидаги далилларни текшириб кўриш учун **вилоят халқ таълими бошқармасига** юборди. Яқинда ушбу шикоят хатига жавоб олдик. Унда шундай дейилган:

«Ҳақиқатдан ҳам тумандаги 2-ўрта мактабда бир қанча камчиликларга йўл қўйилган. Байрам ўтказиш учун ўқувчилардан ноқонуний йўл билан пул йиғиб олинган. Аммо бу ўқувчиларнинг розилиги билан бўлган. Мактабда яна учта қўшимча синф ташкил қилинган. Бу ишлар нотўғри қилинганн учун туман халқ таълими бўлими мудири К. Хамроевнинг буйруғи билан юқоридаги синфлар ёпилди. Мактабда йўл қўйилган камчиликлар учун вилоят халқ таълими бошқармаси буйруғи билан туман халқ таълими бўлими мудири К. Хамроевга ва мактаб директори Х. Ортиқоваларга ҳайфсан берилди».

Ушбу расмий жавоб хатига **вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи биринчи муовини М. Рўзиқулов** имзо чеккан.

Кейинги пайтларда йўл транспортларининг нархлари кескин ошди. Бунинг учун бировни айблаш инсофдан эмас. Буни ҳамма яхши тушунади. Бироқ кейинги пайтларда поездда ҳам патта нархлари ошган бўлсада, пассажирларга хизмат кўрсатиш илгаригидан ҳам ёмонлашди. Яқинда Тошкент —Андижон йўналишидаги № 636 рақамли поездга «Гулистон» бекатидан чиқдим. Чиптам бўлишига қарамай жойсиз қолдим. Охири «купели» жой ўрнига зўрға «плацкарт»да кетишга мажбур бўлдим. Йўлда бир ўринга иккита патта сотилганининг ҳам гувоҳи бўлдим.

М. ЖЎРАЕВА,
Сирдарё вилояти, Мирзаобод тумани, Наврўз қишлоғи.

Ушбу шикоят хатига яқинда Ўрта Осиё Темир йўл бошқармаси бошлиғи ўринбосари А. Доноев имзоси билан жавоб хатини олдик.

«Туркистон» таҳририятига келган ушбу шикоят хати бошқармада кўриб чиқилди.

АЙБДОРЛАР ЖАЗОЛАНДИ

Хатда кўрсатилган далиллар қисман тасдиқланди. 636 рақамли поезд вагонининг кузатувчиси Солиев чиптаси бор йўловчини жой билан таъминламагани учун Тошкент йўловчилар депоси бошлиғи Т. Дадахўжаевнинг 21.04.93 йилги 271 сонли буйруғи билан эгаллаган лавозимидан 3 ой муддатга олиниб, йўловчиларга хизмат қилиш билан боғлиқ бўлмаган лавозимга ўтказилди. 636-рақамли поезднинг бригадири Юнусовга вагон кузатувчиларнинг хизматини назорат қилмаганлиги учун, юқорида қайд этилган буйруқ асосида қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. М. Жўраеванинг аризаси бошқарманинг селектор мажлисида муҳокама қилинди. Айбдорлар учун чора кўрилди.

Янги шеърлар

Эркин САМАНДАР

ДИЛИМДАН КЕТДИЛАР ДОҒЛАР, КЎЗИМГА КЕЛДИ РАВШАНЛИҒ

Самоларга юзим тутдим, самолардан савоб келди,
Самолардан юзим бурдим, самолардан итоб келди,
Қўлим чўзсам, эҳей, қайда, яқин Зуҳра йироқ кетмиш,
Қаён еру қаён осмон, ароси ижтиноб* келди.
Дедим, Зуҳро, йироқ кетма, дилим Зуҳросидурсан сен,
Булутлар чоки йиртилди, муродим мустажоб келди.
Очилди чеҳраси ойнинг, сочилди нуқралар ҳар ён,
Бари нурга юзин чайган, бари рафъи ҳижоб* келди.
Еру кўк олами бирдур ва бирдур Тангриси онинг,
Еру кўкни Яратганга эгилгил деб хитоб келди.
Дилимдан кетдилар доғлар, кўзимга келди равшанлиғ,
Бошимни саждага эгдим, бошимга офтоб келди.
У яхлит нур-китоб эрди, тавоф айла, Самандар сен,
Тавофий деб Расуллуллоҳ Муҳаммадга Китоб келди.

* * *

Ўйинга мойил эпкинлар баҳордандур,
Муаттар бўйи саҳбо лолазордандур.
Мани кўнглимни қўзғатган мушк анбар
Ёйиб зулфини келган гул узордандур.
Недин деб сўрсангиз сархушлигим сиррин,
Лаби ол оғзима тутган ифордандур.
Кўзимнинг намлиги, кўнглим хуморлиги,
Баҳорий лолаваш, кўзи хумордандур.
Унинг лафзини бўйнимга тумор этдим,
Бари девоналик менга тумордандур.
Саҳарлар ёнишим, тўлғонишим, оҳим
Дилимдан—бесабр, беихтиёрдандур.
Самандар, барча ошиқ тупроғи битта,
Бари Ишқ деб аталгувчи диёрдандур.

* * *

Лашкарнинг иши қўлда яроғ, жангга тушибди,
Ошиқнинг иши эй қоракўз, санга тушибди.
Ошиқлик ўти, киприк ўқи, ишқ жунуни
Мажнун ила Фарҳоддан ўтиб манга тушибди.
Чангалин кўринг, воажаб, мушк таратмиш,
Билсамки, баногоҳ назаринг анга тушибди.
Жиз-жиз ёнадир ишқ ўтида юраки-бағрим,
Мислики кабоб сарсари гулханга тушибди.
Бир фил эдиму домга тушиб тизимни чўкдим,
Боиски ишим санга—пилафганга* тушибди.
Ошиққа ситам бору азоб бору ўлим йўқ,
Ишқ аҳлики бор жаннати равзанга тушибди.
Ҳасратни қўйиб гул сари юзланди Самандар,
Етдики хабар, Гул изи гулшанга тушибди.

* * *

Ассалом, кўҳна Қрим, дурдона юрт,
Бир-бировга биз эмас бегона юрт.
Мен сенга ҳайрон боқурман ғамли деб,
Ғамли деб сен-да мени ҳайрона юрт.
Боқма ҳайрон кимда ғам бўлмас, ахир,
Гоҳида ҳар кимга бир ғамхона юрт.
Мен сенга меҳмон эрурман неча кун,
Туркий сўз айтгим келар туркона юрт.
Неча шоҳлар келди-кетди тахтингга,
Тожи-тахти кўп талаш шоҳона юрт.
Тўлғаниб пойингда денгиз оҳ урар,
Оҳ урарсан сен унга тўлғона юрт.
Сен Самандар не билурсан не Қрим,
Очмаса кўксини мисли она юрт.

* * *

Ер сочи сирғанди сунбул устина,
Пуркади атрини гул гул устина.
Чеккама берди худо ҳиндуни деб,
Сунбул они илди кокул устина.
Сунбули ҳиндусига шайдо бўлиб,
Келди булбул боққа булбул устина.
Гулларин бир саф этиб тизди чаман,
Тегса соч деб лола, жамбил устина.
Тотди гуллар соч ҳидидан бирма-бир,
Ичдилар шабнамни хил-хил устина.
Юзларига жилвалар бахш этди тонг,
Ранг бериб ранг сурди нуқул устина.
Бор, Самандар, сочига қул бўлакўр,
Шунча шодлик келса бир қул устина.

* * *

Илоҳи, боғи умримни музайян қил,
Ва унда ишқ гулобини муайян қил.
Қувиб кўздан нари журму гуноҳимни,
Савобингга дилу илгим муҳайян қил.
Кўзим олдидан ол неки нуқс эрса,
Неки пок кўзга келтир, дурри маъдан қил.
Мени ножинсу нокасга сиғинтирма,
Сиғинмоқни ўзингга шавкату шаън қил.
Нигоҳинг тушмаган ердан йироқ айла,
Назар солган eрингни мулки маҳзан қил.
Дилимга сол тавоф этмоқни исмингни,
Ва исминг ёди бирла они равшан қил.
Умид бирла Самандар ерга гул экса,
Ўшал ерни, илоҳи, боғи равзан қил.

* Ижтиноб—йироқ.
* Рафъи ҳижоб—пардадан холи.
* Пилафган—филни йиқитувчи.

Саломатлик клуби

БОЛАЛАРГА ЖОНИ ФИДО

ТУРДИАЛИ УЛУҒХЎЖАЕВ — шифокор, тиббиёт фанлари номзоди. Наманган вилоятидаги Чортоқ болалар санаториясининг бўлим мудири, олий малакали дерматокуроролог. Тери касалликлари ва даволаниши қийин кечадиган турли касалликларга бағишланган илмий, илмий-оммабоп тўртта китоб ва ўттизта мақола муаллифи. У вилоят ва жумҳуриятимизда қўли енгил шифокор, йирик тиббий мутахассис сифатида танилган. Айниқса, тери касалликлари ва йирингли касалликлар, ошқозон-ичак хасталикларини минерал сувлар билан даволашга ихтисослашган ҳаким. Шифокор олим шу кунларда «Фарғона водийсидаги минерал сувлар ёрдамида болалар ва ўсмирлардаги тери касалликларини даволаш» мавзуидаги докторлик ишини туғаллаш арафасида.

Қуйида Т. Улуғхўжаев билан бўлган суҳбатни эътиборингизга ҳавола этяпмиз.

— Турдиали ака, аввало, ўзингиз ҳақда бир-икки оғиз...

— Энг оғир иш ўзинг ҳақда гапириш бўлса керак. Нима ҳам дердим; оддий ўзбекман, Учқўрғон туман Қўғай қишлоғида туғилганман. Мактабни тугатиб вилоят қишлоқ хўжалик техникумига кирдим. Уни битириб бир йилча агроном бўлиб ишладим. Армиядан қайтиб Андижон медицина олийгоҳининг даволаш факультетига ўқишга кирдим. 1969 йилдан буён шу касбда ишлаб келяпман...

— Чортоқ санаторийсининг ташкил топиши қизиқ бўлган дейишади...

— Тўғри, бу санаторий вилоятимиз, қолаверса, бутун ўзбек халқига Аллоҳ—таолонинг инъоми. 1945—46 йилларда Наманган вилоятининг барча жойларида геологлар нефть, маъдан ахтариб, қазиш ишларини олиб борганлар. Улар тахминича, айниқса, Чортоқ қишлоғи еридан албатта нефть чиқиши кутилган. Бироқ қаерни қазишмасин, иссиқ, тахир, шўр сув отилиб чиқаверган. Ҳафсаласи пир бўлган қидирувчилар «қора олтин»дан умидларини узганлар. Бироқ улар бошқа мўъжизанинг гувоҳи бўлганлар: у сувлардан ичиб кўрган, чўмилган инженер ва ишчиларнинг баданларидаги яра-чақалар қуриб тушиб кета бошлаган, оёқ бўғимлари, бели оғрийдиган беморларнинг аҳволи яхшиланган, ошқозон яраларининг «жон»и кирган. Бундан хабар топган шифокор-олимлар тезда етиб келиб, бекорга оқиб ётган минерал сувларни бойлаб, даволаш муассасалари очганлар. Мана, қарийб ярим асрдан буён Чортоғимиз сувининг шарофати билан кўпчиликнинг соғлиғи тикланди, тикланмоқда. Бироқ геологлар ҳам доғда қолишмади. Кейинроқ бўлса ҳам орзулари ушалди. Ўтган йилги Мингбулоқдан отилиб чиққан нефть булоғини эсланг.

— Рўзнома саҳифаларида барча касб кишилари қатори шифокорларга ҳам кенг ўрин берилади. Бироқ, саволлар билан мурожаат қилишимизга сизнинг тери касалликлар билан оғриганлардан ташқари секин ўсаётган 5—15 ёшли, камқувват, нимжон болаларни ҳам тезда оёққа қўяётганингиз ҳақидаги гап-сўзлар ҳам сабаб...

— Бу гап-сўзларни болаларини даволаганим учун ота-оналарнинг дил сўзлари сифатида қабул қилиш мумкин. Барча ҳамкасбларим қатори мен ҳам миннатдорчилик сўзларини эшитиб тураман. Шифокор учун бундан ортиқ мукофот бўлмаса керак. Энди уларни қандай даволаётганим ҳақидаги гапга келсак, бу ерда катта мўъжиза, кашфиёт кўрмайман. Азалдан болаларни яхши кўраман, уларни даволаш менга олам-олам ҳузур бахш этади. Беморларга, хусусан, катта ёшли беморларга ҳам ачинасан, киши. Аммо хаста, нимжон, камқон гўдакларни кўрганда юракларим эзилиб кетади. Ахир уларнинг соғлиғи кўп жиҳатдан катталарга боғлиқ-ку?! Хаста, ривожланиши суст ҳар бир боланинг аҳволига ота-оналарнинг, қолаверса, биз катталарнинг лоқайдлигимиз сабаб. Ёшлигида соғлом ўсмаган аксарият болалар улғайганда ҳам актив фаолият кўрсатаолмайдилар. Уларни даволаш усулларига келсак, буни барча шифокорлар билади, фақат ёш беморларга нисбатан алоҳида меҳр бўлса, бас, қолаверса, ҳар бир шифокорнинг даволаш усулидаги ўзига хосликда ҳам гап кўп. Шундай бўлса ҳам...

Баъзан қулоғидан кун кўринадиган, оёғида зўрға турган болаларни ҳам олиб келишади. Ташхис қўйиш, томир кўриш, турли анализлар табобатда бор гаплар албатта. Бироқ қайси бир болани кўрмайин, уни тузатишга тегишли аниқ муолажа йўлларини кимдир кўнглимга солаверади. Мен оёққа қўйган кўпчилик гўдаклар одатдаги даволар баробарида ана шу илоҳий куч туфайли ҳам шифо топяптилар, деб ўйлайман. Ҳозирги суҳбатимиздан фойдаланиб, фарзандларини бардам-бақувват кўришни истаган ота-оналарга мурожаат қилмоқчиман: азиз ҳамюртларим, олиб келаверинг болаларингизни, улардан ҳеч нарсамни, ҳатто жонимни ҳам аямайман.

— Давлатимизнинг истиқлол йўлига кирганлиги барча жабҳаларда ўзининг ижобий натижаларини кўрсатяпти. Сиз бир шифокор, қолаверса, фуқаро сифатида бу ўзгаришларни нималарда кўряпсиз?

— Мустақиллик руҳи тиббиёт, даволаш ишларида ҳам ўз аксини топмоғи керак. Бизда ҳали ҳам даволашнинг шарқона усулларини, хусусан, Ибн Сино каби алломаларимиз меросини қўллашда баъзан журъат, баъзан малака етишмаяпти. Менимча, Шарқ, қолаверса, туркий медицина меросини илмий-амалий ўрганиш масаласини жиддий қўйиш пайти келди. Бу айниқса, бемор танасини шафқатсиз тасарруф этишга асосланган Ғарб медицинаси усуллари ўзини оқлай олмаётган, дори-дармон хориждан олтин баҳосида харид қилинаётган ҳозирги шароитда жуда муҳим.

— Ҳозирги ҳамкасбларингизда қандай фазилатлар устивор бўлишини истардингиз?

— Шифокор учун биринчи фазилат — одамийлик хушмуомалалик, зукколик, шафқатлилик, беморга меҳрибонлик...

— Кечирасиз, сўзингизни бўламан. Агар врач қаттиққўл, дадил бўлмаса беморни даволаш мушкул, деган гаплар ҳам қулоққа чалинади...

— Қатъиятлиликни тошбағирлик билан адаштирмаслик керак. Дарҳақиқат, врач қатъиятли бўлмаса, айниқса, жарроҳ бир иш чиқаролмайди. Ўз беморига ачиниб, кўзида ёш билан операция қилаётган ҳамкасбларимни кўп кўрганман.

Энди яна шифокор фазилатларига қайтсак, ўз билимини ошириб бормайдиган, ўқимайдиган, изланмайдиган врач соғ одамни ҳам касал қилади. Шуни унутмаслик керакки, даволаш усуллари қанчалик мукамаллашмасин, касалликларни келтириб чиқарадиган сабабларни аниқлаш ҳам шунчалик мураккаблашмоқда. Аввалгидек беморнинг юзи-ю тилининг рангига, тана ҳароратига қараб ташхис қўйиш чўпчакка айланди. Гапларим билан ўз томорқамизга тош отаётган бўлсам ҳам, буни мардона тан олишимиз керак.

— Сиз хуш кўрадиган жойлар, одамлар?..

— Менга азиз жойлар жуда кўп. Бироқ уч манзил — туғилган она қишлоғим Қўғай, мени шифокор қилиб етиштирган Андижон ва ҳозир ўзим ишлаётган Чортоқ шаҳри мен учун энг азиз, мўътабар. Ёшинг элликдан ошгач кўнглингдан «Ким эдинг-у, ким бўлдинг?» деган савол ўтаверар экан. Ҳақиқатдан ҳам атрофимдаги одамларнинг меҳри, мададисиз ўз ҳаётимни тасаввур қилаолмайман. Ҳақиқатдан ҳам агар бир вақтлар устозим профессор Абдулҳай Абдуллаев рағбати бўлмаганда ким билади дейсиз, оддий қишлоқ врачи бўлиб қолавермармидим. У киши фан докторлари, фан номзодлари бўлиб етишган шогирдлари қатори мени ҳам олим даражасига олиб чиқдилар. «Ишхонанг — иккинчи уйинг» деган гапда ҳеч бир замонасозлик, тилёғламалик, кўрмайман. Бирор-бир бемордан раҳмат эшитган куним шукрона ўқийман: «Эй Аллоҳ; мени шундай фидойи, меҳрибон одамлар ишлаётган Чортоқ болалар шифохонасида ишлашга мушарраф қилган [illegible]нгга шукур. Ҳар бир қилаётган жиддий ишимда, қадамимда қадрдон ҳамкасаба дўстларим Изатилла Каримов, Абдураим Ҳакимов ва бошқаларнинг мададини сезиб тураман, уларга доимо таъзимдаман.

— Келажакдаги режаларингиз!

— Фарғона водийсининг минерал сувларини қўллаб болалардаги сурункали тери касалликларини даволаш бўйича олиб бораётган докторлик илмий ишим тугай деб қолди. Яқинда шу мавзудаги рисолам чоп этилди. Шифобахш гиёҳлар, мева сабзавотлар ва парҳез таомлар билан ички аъзолар ва тери касалликларини даволаш усуллари ҳақида врачлар учун қўлланма ёзяпман. Бунда Ибн Сино ва ундан кейинги машҳур ҳакимларнинг тиббий меросига асосланиб, амалий рисола ёзяпман. Буюк ҳакимларнинг тиббий тавсияларини халқимизга қайтариш ниятидаман.

Суҳбатдош С. АҲМЕДОВ.

ХЎЖАОБОДДАГИ «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

Хўжаободда «Ўзбекистон овози» рўзномасининг 75 йиллиги ҳамда туман газетаси «Шонли меҳнат»нинг 7000-сони чиқиши муносабати билан тантана бўлди. Бундан буён шаҳардаги марказий кўчалардан бири «Ўзбекистон овози» деб аталади. Байрамда пахта тозалаш, кийим-кечак фабрикаси ҳамда бир қанча кичик корхоналарнинг вакиллари қатнашди. Улар «Ўзбекистон овози» ҳисоб рақамига пул ўтказди. Бундан ташқари, корхоналарнинг илғорлари, меҳнат фахрийлари газеталарга иккинчи ярим йилликда бепул обуна бўлди.

Андижон вилояти. (ЎзА мухбири).

ҚИШЛОҚҚА МУХБИР КЕЛДИ.
Муҳаммад Амин сурати.

Келгуси сонда:

- «ТУРКИСТОН» МУШОИРАСИ
- ТАРИХНИНГ ҲАМ ҚУЛОҒИ БОР

Газета саҳифаланаётганда:

Сурхондарё вилоят телерадиокомпанияси биносига ўғри тушиб, чет элда ишлаб чиқарилган 3 та рангли телевизор гумдон бўлди.

Милиция ходимлари ўғрини топиш учун кўп бош қотириб ўтирмади. Чунки, бир эшикдан кириб-чиқиладиган бинонинг учинчи қаватидан одам қучоғига сиғмайдиган телевизорларни олиб чиқиб кетиш амримаҳол эди.

Ўғрилар шу компаниянинг безакчиси бўлиб ишлайдиган А. Бозоров ва қоровул Б. Мелибоев бўлиб чиқди. Ҳамкасб ўғриваччалар энди бирга «дам» олади.

(ЎзА мухбири).

Туркистон бир, ватан бир

ТУРКИСТОН ИЖОРАТ МАРКАЗИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ЮРИДИК КОЛЛЕЖИ
1993—1994 УҚУВ ЙИЛИ УЧУН
УРТА МАЪЛУМОТГА ЭГА БУЛГАНЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича:
1. ҲУҚУҚШУНОСЛИК (кундузги ва сиртқи бўлимга) ўзбек ва рус тилларида.
2. ИШ ЮРИТИШ ВА АРХИВШУНОСЛИК (кундузги бўлим) ўзбек тилида.
КУНДУЗГИ БУЛИМДА УҚИШ МУДДАТИ:
ҲУҚУҚШУНОСЛИК мутахассислиги бўйича — 3 йил.
ИШ ЮРИТИШ ВА АРХИВШУНОСЛИК мутахассислиги бўйича — 2 йил.
СИРТҚИ БУЛИМДА УҚИШ МУДДАТИ — 3 йил.
Қоллежга кирувчилар иккита кириш имтиҳонлари топширадилар:
1. УЗБЕК ЁКИ РУС ТИЛИДАН (ёзма) — ДИКТАНТ.
2. УЗБЕКИСТОН ХАЛҚЛАРИ ТАРИХИ (оғзаки).
Қоллежга кирувчилар ариза ва бошқа ҳужжатларни қуйидаги муддатгача қабул ҳайъатига топширишлари керак:
1. Кундузги бўлимга (иккала мутахассислик бўйича) — 1 ИЮНДАН 25 ИЮЛГАЧА.
2. Сиртки бўлимга — 1 ИЮНДАН 15 ИЮЛГАЧА.
Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатни топширадилар:
1. Амалдаги тартибдаги ариза.
2. Урта маълумот тўғрисида ҳужжат (асли).
3. 0(86)У формадаги тиббиёт маълумотнома.
4. Ҳужжатлар учун 3/4 ҳажмда 4 дона сурват.
5. Меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишлайдиганлар учун иш жойидан тасдиқланган бўлиши керак).
6. Паспорт, ҳарбий хизматга муносабати тўғрисидаги ҳужжатлари қабул ҳайъатига шахсан кўрсатилади.
МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри — 700123. А. Икромов тумани, 12-мавзе, 67-А уй.
ҚАБУЛ ҲАЙЪАТИ.

Узбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг Алишер Навоий номидаги
РЕСПУБЛИКА НАФИС САНЪАТ МАКТАБИ
1993-94 ўқув йили учун
иқтидорли ўқувчиларни 9-синфга ўқишга

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мактабда 4 йўналишдаги бўлимлар бор.
БУЛИМЛАР: — ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЕТИ.
— ТАРИХ
— САНЪАТШУНОСЛИК
— ЎЗБЕК ВА ИНГЛИЗ ТИЛИ
Барча йўналишда ўқувчиларга инглиз ва шарқ халқлари тиллари чуқур ўргатилади.
МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700135 Тошкент, Чилонзор, метронинг «Чилонзор» бекати, «Ц» квартали.
ТЕЛЕФОНЛАР: (8-3712) 76-59-50, 76-37-23.
ХТВ: (8-3712) 36-10-88.

МАЛОҲАТНИНГ МАҲОРАТИ

У ҳали болакай эди. Мактабда ўқиган кезлари сочи чиройли турмакланган аёлларни кўрса, узоқ қараб қоларди. Уйда бўлса қўни-қўшнилар чиқди дегунча сочларини ўйнагиси келарди. Ёнларида жойлашган сартарошхона энг яхши кўрган жойи эди. Онаси гоҳо-гоҳо Малоҳатни тергарди:

— Бировларнинг сочи билан нима ишинг бор. Ўзинг кичкина бўлсанг. Чиройли ё чиройли эмаслигини тушунганинг-чи...

Мактабни тугатгач, у Қўқондаги нефтни қайта ишлаш техникумига ўқишга кирди. Гидрогеология кульлиётини битириб, ишга жойлашди. Оила қурди. Ўғли туғилди. Оналик сезгиси билан Акмалнинг мусиқага меҳрини тез илғади. Олти ёшида Тошкентдаги Успенский номли мактабга олиб келди. Энди унинг тиними йўқ эди. Бир оёғи Тошкентда, бир оёғи Фарғонада. Бу орада қизи Умида туғилди... Тақдир экан, ҳарна уринса ҳам оиласини сақлаб қололмади. Турмуши бузилди. Малоҳат учун энди икки фарзанддан ортиқ бахт қолмади. Нима қилиб бўлса ҳам Акмалнинг яхши ўқиши учун шароит яратди.

Йиллар ўтгач, ўғлини ўйлаб ахийри Тошкентга кўчиб келди. Ишини давом қилдирди. Бошпанали бўлди. Орзусига эришиш учун ўзида куч сезди. 1984 йили соч пардозлаш курсига бориб ўқиди. Аввалдан орзуси шу эмасмиди, ҳар бир ҳаракатни, маслаҳатни ўша заҳотиёқ илғаб олади. Бу касбнинг завқ-шавқи-ю ва масъулияти ҳақида унга сартарошлик хизмати комбинатининг техника ишлаб чиқариш хизмати бўлими бошлиғи О. Абдураҳмонов кўп ўгитлар берди. Соч пардозининг машҳур усталари Е. Брудная, Л. Беловалар эса устоз сифатида билганларини ўргатишди. Бу орада Ленинградга малака оширишга борди. У ерда Олмониядан келган мутахассислардан сабоқ олди, ўрганди. Биринчи даражали уста гувоҳномаси қўлига теккач яна қайтиб, ўзи ишлаётган Тошкент гидрогеология маркази ҳузуридаги маиший хизмат уйида мижозларини қабул қила бошлади. Қарийб 8—10 йилдирки, улардан бирontaсининг кўнгли тўлмасдан қайтгани йўқ. Чунки Малоҳат соч пардозлашнинг 20 хилидан ташқари, уни парваришлаш усулларини ҳам пухта билади. Ҳузурига келганлардан сочни тезроқ ўстириш, тўкилишининг олдини олиш каби масалаларда маслаҳатини аямайди. Энди у гидрогеология муҳандиси эмас, гўзаллик муҳандисига айланди. Ўзи яшаётган маҳалла аҳлининг ҳурматини, эътиборини қозонди. Чунки аёл киши фақат иш билан эмас, уй бекалиги, орасталиги, сарамжонлиги, пазандалиги билан ҳам фарзандларига ибрат бўлиши лозимлигини юракдан ҳис қилди. Кейинчалик турмуш ўртоғи ҳам унинг бу хислатларини тушунди чоғи, фарзандларини кўриб кўзи қувнайдиган бўлди. Аммо кўнгил, оила ойнаси синганича қолди.

Бахтига қизи ва ўғли ҳам уни тўғри тушунадиган, меҳнатга ва ўқишга меҳрли бўлиб чиқишди. Акмал мусиқа мактабини битириб, Тошкент Давлат консерваториясига ўқишга кирди. Айни кунларда Малоҳат Назарова консерваториянинг иккинчи курсини тугатаётган (скрипка бўйича профессор Юнусхонов синфида) Акмалнинг ютуқларидан, 7-синфда ўқиётган Умиданинг яхши баҳоларидан масрур. Ишлари эса ёмон эмас. Мижозлари кўнгли очиқ, ширинсухан, дилкаш устадан мамнун бўлиб қайтишади. Улар кўча-кўйда бир-бирларига:

— Дугонажон бунча очилиб кетибсиз. Соч пардозингиз жуда ярашибди, деса, иккинчиси иккиланмасдан:

— Ҳа, ўзимизнинг Малоҳатнинг маҳорати-да бу, қўли гул уста-да, — деб жавоб беришади.

Малоҳат яқиндан бошлаб Ленинград кўчаси, 32-уй — газеталар комплекси биносида ҳам иш бошлади. Қисқа кунда у бу ердаги янги мижозларнинг ҳам дилларини хушнуд этмоқда, уларга гўзаллик бахш айлаяпти.

Биз унга қўлларингиз дард кўрмасин, дегимиз келади.

Муқаддас СОЛИҲ қизи.

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ.
Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), К.ЖУМАНИЁЗОВ, З.МАМАДАЛИЕВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (масъул котиб), С.РУСТАМОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ ва "ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Узбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Рўйхатдан ўтиш тартиб № 00130. Буюртма Г — 285. 64402. нусхада босилди. ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 20.50 да. 1 2 3 4 5 6